

AVE MARIA

Nabožni list za katoliške Amerikance slovenskega pokoljenja. Prinaša verske članke v njihov pouk, poročila iz verskega življenja doma in po svetu, ter kratke povesti v njihovo zabavo.

Devetintrideseti letnik

June, 1946.

IZDAJAJO OČETJE FRANČIŠKANI

vsakega petnajstega v mesecu.
Pri Mariji Pomagaj v Lemontu, Ill.

AVE MARIA

P. O. B. 608

Lemont, Illinois

Naročnina velja \$2.50.

Naročnina Tvoja je dar v podporo ubožnejšim slovenskim fantom, ki se izobrazujejo za slov. duhovnike v lemontskem semenišču.

Naročnikov in dobrotnikov se spominjamo v lemontskem samostanu v vseh svojih molitvah, pri sv. mašah in drugih duhovnih opravilih. Opravimo pa zanje tudi sv. mašo in sicer vsako prvo sredo v mesecu.

Published monthly except October and semi-monthly during that month by the Franciscan Fathers, P. O. Box 608, Lemont, Illinois. Subscription prices: U. S. A. \$2.50 for one year; Canada \$3.00 for one year. Subscriptions are payable in advance. Entered as second-class matter at the Post Office of Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917. Authorized July 14, 1945.

Printed by
SERVICE PRINTERS
804-806 Canal Street
Lemont, Ill.

ULJUDNO VAS VABIMO, PRIDITE!

Ta mesec je ravno dvajset let, od kar je škof dr. Jeglič slovesno kronal našo sliko Marije Pomagaj v Lemont za kraljico ameriških Slovencev. Lep je bil tisti dan in nepozaben za vse, ki so se slavnosti udeležili od blizu in daleč.

Na proslavo te dvajsetletnice vabimo vse ljubitelje Marije Pomagaj, da pridejo v Lemont

23. JUNIJA

da bomo to dvajsetletnico skupno proslavili in obnovili svojo ljubezen do Marije.

To proslavo bomo tudi porabili, da se bomo v teh težkih časih, v katerih je celi svet, smo mi tukaj v Ameriki, zlasti pa naš narod doma, obrnili k Mariji Pomagaj z gorečimi molitvami za njeno varstvo in njeno pomoč.

Spored:

ob 10.00 sv. maša in slavnostna pridiga.

ob 2.00 romarske molitve s petimi litanijami in blagoslovom.

Vspričo sedanjih težav glede hrane, naj vsakdo prinese seboj svoj piknik lunch.

* * *

S prvo nedeljo meseca julija, t. j. 7. julija dalje

bo pa za poskušnjo celo poletje tu pri nas

vsako nedeljo sv. maša ob 10.00 s pridigo

za vse, ki bi hoteli priti na svoj nedeljski oddih sem k vam v Lemont, obenem opraviti svojo pobožnost pred Marijo Pomagaj in preživeti nekaj prijetnih uric razvedrila.

SLOVENSKI FRANČISKANI.

A V E M A R I A

June, 1946—

Lemont, Ill.

—Letnik XXXIX.

JUNIJSKO PREMIŠLJEVANJE

USTANOVITELJI držav, dobrodelnih naprav ali močnih duševnih struj živijo na duhoven način tudi še po svoji smrti v svojih ustanovah in zamislih. Cerkev je pa Kristusovo delo, — torej živi Kristus tako dolgo v njej, dokler Cerkev obstoja. In še neprimerno ožje, tesnejše vezi ga spajajo z njo: iz njega se neprestano razliva nadnaravno življenje milosti v vse ude sv. Cerkve, prav tako kot pošilja trta življenski sok v svoje mladike ter jim daje rast in omogoča sad. Kako lepa, tolažilna resnica je to! Kako nam postane ob tej misli sv. Cerkev vse nekaj bolj živega, nadnaravnega, kar najtesneje spojenega z Bogočlovekom!

Sv. Pavel je globokoumno izrazil to neprestano, v svoji vzročnosti sicer nevidno, v blagodejnih in čudovitih učinkih pa tako očitno delovanje Kristusovo v Cerkvi s tem, da jo imenuje skrivnostno Jezusovo telo. Sv. Cerkev je res nekako nadaljevanje in dopolnjevanje Kristusovega učlovečenja. Gospodovemu apostolu iz Tarza je namreč neprestano odmeval v duši očitajoči vzklik Učenika pred Damaskom: "Savel, Savel, zakaj me preganjaš?" Savel je preganjal le krščansko Cerkev, saj Kristusa telesno ni nikoli videl; vendar je Kristus občutil to trpljenje Cerkve kot svo-

je lastno trpljenje, — ker je pač sv. Cerkev njegovo skrivnostno telo.

In ko se je protestantizem v svojih raznoterih oblikah dvignil zoper sv. Cerkev, se je obenem dvignil, kot je to zgodovina z vso jasnostjo pokazala in izpričala, zločinsko tudi zoper Kristusa samega in zoper vero v njegovo božanstvo. Kristus in njegova Cerkev sta eno.

Kako prelestna je ta resnica! Kdo bi se mogel dovolj uglobiti vanjo? Zakaj se nismo že od šolskih let vživeli vanjo?

Kdor torej preganja na katerikoli način Cerkev, ta preganja samega učlovečenega Boga. Kdor pa Cerkev spoštuje in ljubi, zanjo dela in trpi ter prenaša kakršnekoli žrtve, ta izkazuje spoštovanje, delavno ljubezen in žrtve samemu Kristusu. Kako drage so Jezusu naše molitve za Cerkev, da bi se v edinosti širila in bi lepo prospevala po vsem svetu! Kako bogato gotovo blagoslavlja in za blagoslovom spremlja prizadevanja katoliških Slovanov, da bi svoje ločene brate zopet ljubeče pripeljali k cerkveni edinosti!

Cerkev je skrivnostno telo Kristusovo. V njej Kristus neprestano živi in deluje.

Ta mesec imajo svoj god sveti mučenici iz numidijskih rudnikov.

Tako živo so se ti božji trpini zavedali, kaj imajo v Kristusu in v njegovi Cerkvi, da so rajši vse, tudi svoje življenje darovali, — pa ne le enkrat, ampak neprestano skozi strašna dolga leta —, da

so le mogli ostati živi udje skrivnostnega telesa Kristusovega.

*

Kogar je rimska oblast obsodila v rudnike, ga je s tem odločila za vse strašnejše muke, kot jih pa prinese človeku hitra nasilna smrt. Mnogim so najprej polomili ude ali pa so jih ohromili s tem, da so jim prerezali kite pod kolonom in ob komolcu. Večkrat so jim iztaknili eno ali pa kar obe očesi. Gonili so jih kot kaznjence obrite na pol glave in z vžganimi žigi na čelu, po pekočem pesku in žgočem solncu na delo, priklenjene enega k drugemu. Do poznega večera so trpeli zbog vročine, žeje in gladu, upognjeni pod trdim delo, žalostno rožljaje z verigami. Živeti so morali ti krščanski mučenci noter do svoje smrti v najtesnejših stikih z izmečkom človeške družbe, katerega so rimska sodišča iz cele države pošiljala tjekaj na prisilno delo. V kakšnih pogovorih, kletvah in zločinih se je pač tudi še tamkaj javljala do dna izkvarjena duševnost teh kaznjencev! Kako so bile te človeške zveri še bolj nizkotne in živalske spričo krotkosti in svetosti krščanskih junakov!

Mnogi mučenci so pa morali delati globoko pod zemljo v zatohlih in vlažnih rovih, kjer po cela dolga, grozna leta niso uzrli ne solnca ne dneva. Stanovali so v podzemeljskih prostorih, s stotinami nekrščanskih zločincev, v nečuvni surovosti in nesnagi, neprestano nadlegovani od mrčesa in golazni. Mnogi sveti trpini so bili iz višjih slojev, zato so svoj bedni položaj še tem bolj bridko občutili. Gledati so morali grozno pravno propalost, kateri so se vdajali poganski jetniki obeh spolov, zgneteni v rudokope kar pomešano. Cele naselbine, cele Sodome in Gomore so bile

zgrajene globoko doli v zemlji; šum in krik, kletev in krohot so odmevali iz njih po samotnih hodnikih, po katerih so drugi obsojenci vlačili vozičke z rudom ali pa jo nosili na izmučenih, oslabeilih ramah.

Sveti spoznavalci Kristusovi so živeli po rudokopih raztreseno, ločeni eden od drugega, brez tople prijateljske besede in bodrila, brez svete daritve in svetotajstev. Gotovo jim je duh večkrat klonil pod tem nečloveškim telesnim in še hujšim duševnim trpljenjem. Le na redke čase je namreč mogel kateri od škofov ali duhovnikov, ki so bili med rudniškimi obsojenci, skrivši zbrati svoje verne tovariše ter jih obodriti v nagovoru, opraviti najsvetejšo daritev ter jim dati Kruha življenja. Včasih jih je na skrivaj prišel tudi od zunaj obiskat duhovnik ali diakon, da jih je za nekaj časa oskrbel s presv. Evharistijo, ki so jo ljubeče nesli vsak v svoj — brlog.

Samotno so trpeli ob medlem svitu plamenic; osamljeni so pa tudi umirali na kupu gnile slame, odeti s preperelimi cunjami. Njih truplo so potem zavili v vrečo, peljali iz jame ter ga surovo vrgli na skupno groblje.

Takih mučilišč za zveste učence Kristusove je bilo v rimski državi več in celo o nekaterih papežih beremo, da so trpeli in umirali v rudnikih. Pod Decijem, Valerianom so bili zaradi vere najprej kruto bičani, potem pa vkovani v verige ter poslani z vojaško posadko v zloglasne rudnike v Sigu, kjer so trpeli in dotrpeli. O njih izvemo iz pisma sv. škofa Cipriana, katerega jim je poslal leta 257. iz svojega prognanstva ob Libijski puščavi. Rad bi bil svoje ljubljene prijatelje — eni od njih so bili namreč škofje, eni duhovniki ali pa diakoni — ter svoje drage vernike prišel osebno

obiskat in tolažil; ker je pa njega samega dušilo preganjanje, zato jih obišče vsaj s pisanjem, ki jim ga pošilja po svojem subdiakonu Herenianu. Po treh drugih zanesljivih cerkvenih služabnikih jim je pa poslal denarja, živil in obleke.

V pismu jih sveti oče najprej prisrčno nagovori. Potem se spomni njihovih bivših tovarišev-sojetnikov, ki so iz dolgotrajnih muk že odšli k Bogu po palmo mučeništva. Omenja s pohvalo njihovo svetniško življenje v svobodi, preden so jih obsodili in odvedli.

Nato jim Ciprian izraža svoje toplo sočutje, ker je do podrobnosti poučen o njih žalostnem stanju. Tolaži jih samo z večnostnimi, onstranskimi tolažili, saj se živo zaveda, da je njih položaj spričo rimskih postav in navad neizpremenljiv ter se bo končal šele s smrtjo. Za ta svet in za tostransko življenje so mrtvi in pokopani; vsaka zemška tolažba bi bila zanje le kruto roganje.

Kratko je to Ciprianovo pisanje, pa kam je dospelo in kako spoštljivo in ljubeče so ga trpini prebirali!

Ohranili so se nam tudi odgovori svetih mučencev iz Siga. Troje različnih pisem so namreč napisali sv. Ciprianu, ker so bili porazdeljeni po treh različnih okoliših rudnika. Vsi trije odgovori so jako kratki: označijo žalostno stanje obsojencev, obenem pa njihovo duhovno veselje, da se jih je nadpastir spomnil. Obsojeni trije škofje Nemezij, Dativ in Viktor mu v imenu sobratov takole sporočajo: "Mi in ostali, ki so z nami obsojeni, se ti pri Bogu najprisrčneje zahvalimo, preljubi Ciprian, da si nam s svojim pismom okrepčal bolna srca, zacelil razbičane ude, osvobodil roke verig, vrnil čast našim sramotno onečanim glavam, izravnal strme rove rud-

nika, odstranil dušeci dim ter nam poslal dehtečega cvetja." En sam stavek!

Podobno so pisali škofje sv. Feliks, Jader in Polian z duhovniki in verniki onega rudnikovega revirja. Tudi tretje pismo škofa sv. Lucija se enako glasi.

Malo besedi, napisanih na hitro roko, pa koliko povedo! S kolikim spoštovanjem jih mora človek brati, ko ve, odkod in od koga so bili zapisani!

Kdaj in kako so ti krščanski numidijski trpini umirali, ne vemo. Vsekakor pa je bila njih smrt samotna in morda tudi nasilna. Ko so jih pripeljali skozi jašek na vozičku iz živega pekla, ki jih je bilo pogoltnilo pred toliko in toliko leti, jim pilo življenske moči ter jih čim dalje hujše zamreževalo v gorje in brezupnost: je morebiti zunaj sijalo zlato solnce, je cvela in dehtela južna pokrajina in se je glasil ptičji spev. Njih oči so bile pa takrat že slepe za slehrno zemsko krasoto in njih ušesa gluha za najslajše napeve in najljubeznivejše besede. Dotrpeli so, zmagali so; zastor življenja in smrti in skrivnosti se je dvignil pred njimi. Njih zveste, iztrpljene duše so bile že za vselej in nepreklicno pogreznjene v Boga, — v Lepoto, Dobroto, Usmiljenje in Ljubezen. Uživale so že plačilo, s kakršnim zna in more povrniti le Bog vse muke in naloge, ki jih kod sprejme nase, da izpriča svojo vero v Kristusovo božanstvo in svojo neomajano zvestobo do edine, svete, vesoljne in apostolske Cerkve, ki je Kristusovo skrivnostno telo.

*

Vladaj in ohrani svojo sveto Cerkev!
Ponižaj sovražnike svete Cerkve!

Ohrani apostolskega pastirja in vse cerkvene stanove v svoji sveti veri!

Daj, da se vsi, ki so v zmoti, vrnejo v edinost Cerkve.

ŠKOF ROŽMAN JE PRIDIGAL

(za post 1945 v Ljubljani)

Druga postna pridiga: **Gorje na zemlji.**

(Konec)

POVARNIMO se k zadnjemu, s e d m e m u pečatu. Ko ga je Jagnje odprlo, je nastopila nova vrsta stisk in gorja: Nastala je tihota v nebesih kake pol ure — nato so dobili s e d m e r i a n g e l i trombe — in ko je kateri zatrobil, je nastala nova stiska na zemlji.

Ko je prvi zatrobil, je nastala t o č a in o g e n j , padajoča na zemljo, da je zgorela tretjina zemlje. Nehote mislimo pri tem na zažigalne bombe iz leta. Ko je zadonela druga tromba, je nekaj kakor goreča gora padlo v morje tretjina morja je postala kri in tretjina živih bitij v morju je poginilo. Koliko milijonov ton ladij je v tej vojni že potopljenih z vsem živim in mrtvim tovorom — res, tretjina morja bi bila lahko že krvava. — Po t r e t j i trombi je padla zvezda kakor goreča plamenica v vode in tretjina rek in studencev je postala grenka kot pelin in mnogo ljudi je umrlo, ker so pili grenko vodo. Ta podoba nas more spominjati na učinke strupenih plinov. — Ko je č e t r t i angel zatrobil, je bila udarjena tretjina sonca, lune zvezd, da je tretjina neba otemnela. Vse te stiske bodo tolikšne, da bodo ljudje imeli vtis, da je konec sveta blizu in ga bodo s strahom pričakovali — a Jezus je naprej povedal: "Glejte, da se ne daste zbegati, kajti vse to se mora zgoditi, pa ni še konec." (Mt. 24, 6.)

Trombe so prejeli angeli v nebesih od Boga. S tem je zopet povedano: Vse stiske prihajajo po najsvetejših sklepih

božjih — vsi božji sklepi glede nas pa imajo samo en namen: N a š e z v e l i č a n j e . Stiske in bridkosti, ki jih Bog pošilja ali dopušča, so nam v korist, v zveličanje, v večjo slavo — torej prav dober dar najboljšega Očeta. Ljubezen božja jih pošilja, ljubezen božja nas vodi po križevem potu, kakor je ljubezen do Očeta in do nas privedla Jezusa na križev pot in v smrt.

Še nekaj moram omeniti. Preden je prvi angel zatrobil, je pristopil drug angel k oltarju v nebesih z z l a t o k a d i l n i c o in dano mu je bilo mnogo vonjav, da bi jih dal k molitvam svetih na zlat oltar . . . "In dvignil se je z molitvami svetih dim vonjav iz angelove roke pred Boga."

Preden so prišle nove šibe na svet po trombah angelov, je drug angel daroval Bogu molitve svetih, to je vseh dobrih vernikov — a te molitve božjih sklepov niso spremenile. Stiske so torej kljub temu prišle. Ali potem molitve nič ne pomagajo, nimajo smisla, je prazno moliti? Odgovor je: Molitev pripravi naše duše in nam potrebnih dejanskih milosti izprosi, da nam vse, kar po božjih sklepih pride, pomnoži v e r o in l j u b e z e n ter obrodi bogato zasluženje. Tako služi božji slavi in zveličanju duš, da se tem več grešnikov spreobrne. Vsaka molitev v stiski nam obilno milosti božje izprosi, ima torej velik uspeh, čeprav ne vedno po naših željah in pričakovanju.

Pomislimo le na Jezusovo molitev na Oljski gori, ko je v smrtnih težavah in žalosti prosil Očeta: "Moj Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene." Dolgo moli Jezus, trikrat ponavlja — in kakšen je uspeh te molitve? Ni bil uslišan, kakor je želel, čeprav je božji ljubljani Sin. In kaj bi bilo, če bi ga bil Oče

uslišal in mu odvzel trpljenje? Mi bi ne bili odrešeni, vsi bi bili pogubljeni, iz zank grehov za nas ne bi bilo rešitve. In če je človeštvo kljub odrešenju tako odpadlo od Boga in zagazilo v stisko, da samo sebe v nečloveških borbah uničuje, kakšno peklenko življenje bi šele bilo, če ne bi bili odrešeni? Kolikšna dobrot za nas, da nebeški Oče ni uslišal svojega Sina!

Tudi danes mnogi trdijo, da molijo, pa niso uslišani. Zakaj ne? Če res prav molijo, pač zato ne, ker bi uslišanje ne bilo v zveličanje ne njim, ki prosijo, ne onim, za katere prosijo. Molimo in prosimo z velikim zaupanjem v vseh stiskah — prav! A še bolj bodimo pripravljene b o ž j o v o l j o izpolniti, potem bo v vsakem primeru imela naša molitev uspeh. Če ne bomo uslišani po svojih željah, bomo dobili moč in milost, mirno in vdano sprejeti, kar nam božja volja naklanja. Vse nam bo služilo k dobremu in v zveličanje.

Povrnimo se še k trombam angelov. Preden je zatrobil p e t i angel, piše sv. Janez: sem videl in slišal orla, ki je letel po sredi neba in klical z močnim glasom: Gorje, gorje prebivalcem zemlje radi ostalih trombnih glasov treh angelov, ki bodo še trobili.”

Orel, podoba angela, napoveduje torej trojno še hujše gorje. In res, ko je zatrobil peti angel, se je odprlo žrelo podzemskega brezdna, iz njega se je dvignil dim, iz dima pa so prišle kobilice na zemljo. Čudne kobilice: podobne konjem, pripravljenim za vojsko, imele so človeške obraze, levje zobe in železne oklepe in “šum njihovih peruti je bil kakor ropot bojnih voz z mnogimi konji, ki dirjajo v boj.” — Kdo ne bi mislil pri tem opisu na bojna letala? In še to je pristavil sv. Janez, da kobilicam

ni bilo dano, da bi ljudi pomorile, ampak da bi jih mučile. Njihovo mučenje je kakor mučenje škorpionovo, kadar piči človeka. In tiste dni bodo ljudje iskali smrti, a smrt bo bežala od njih. Morda je sv. Janez videl v duhu letalske napade na mesta in živčno izmučenost ljudi ob vednem strahu v nočeh brez počitka. — Misliti pa moremo tudi na d u h o v n o opustošenje v dušah, ki jih povzročajo grešne strasti in ljudi tirajo v pogubo.

Š e s t i angel jo zatrobil in nastopila je nepregledna vojska konjenikov—200 milijonov jih našteje sv. Janez — njihovi oklepi so ognjeno rdeči, modri in žvepleno rumeni. Konji so zelo čudni, imajo levje glave, iz gobcev šviga ogenj, dim in žveplo, repi so podobni kačam, ki imajo glave in z njimi škodujejo. Kaj je vse to? Gotovo hoče sv. Janez opisati strašno vojsko, ki bo z dotlej neznanim orožjem mnogo uničila. Kdaj bo? Morda je že bila in bo še. Sv. Janez namreč ne napoveduje zgodovinskih dogodkov v časovnem redu, kakor se bodo godili, apam piše nadčasovno zgodovino, dogodke poslednjega časa, kakor prihajajo iz božjih sklepov. Vse je določeno v božji previdnosti, nad vsem in v vsem je pa končna božja zmaga. Tako smemo reči, da je v podobah sv. Janeza tudi sedanja vojna opisana. Kdo ne vidi v čudnih, ogenj bruhaajočih konjih — tanke? In tudi to utegne res še biti, kar je sv. Janez za neko vojsko napovedal: pomorjena bo tretjina ljudi — četudi ni dobesedno razumeti ravno tretjino, pač pa znaten del.

In kakšen je učinek teh božjih šib?

“In ostali ljudje,, ki niso bili pomorjeni, se niso spreobrnilo . . . od svojih umorov, ne od svojih čarovnij ne od svojega nečistovanja ne od svojih tat-

vin". Nič jih ne gane, ne udobje miru in ne blagostanje, pa tudi stiske in šibe ne. Ne spreobrnejo se k Bogu, zato šibe ne odnehajo. Nekaterim pa bodo stiske koristile za zveličanje. Prav tako je, kakor s Kristusovim trpljenjem: enim je v spreobrnjenje, kakor na primer desnemu razbojniku, drugim v zakrknjenje, kakor levemu razbojniku. Kdor hoče, mu stiske koristijo, kdor noče, mu škodujejo. Nehale bodo stiske, kadar bodo splošno med ljudmi dosegle svoj namen. Ali so ga pri nas že dosegle? Ali so se pri nas ljudje spreobrnil ali zakrknili?

Na drugem mestu pravi sv. Janez, da so ljudje, ki so pri življenju ostali, skazali čast Bogu v nebesih. To hoče Bog, to hoče njegova sveta volja, da nas tudi trpljenje posvečuje.

Med katerimi smo mi? Ali izkazujemo Bogu čast tudi v sedanjih stiskah? Za zakrknjene pa, ki se tudi sedaj še nočejo spreobrniti, prosimo, da jih Bog še z močnejšo milostjo obda, da bo gorje, ki ga doživljamo, nam vsem v zveličanje. Njegova sveta volja naj se v našem življenju zgodi! Amen.

SLOVENSKO POBOŽNO SRCE

MED vojno smo doživeli nesluteno poglobitev verskega življenja. Duhovna last vsega naroda so postale pobožnosti prvih petkov v mesecu, prvih sobot v mesecu in družinska molitev svetega rožnega venca, ki se je opravljala kar naprej, nepretrgano podnevi in ponoči. Vrhu tega so se vršile pogostne mesečne duhovne obnove in zelo različne spokorne vaje.

Naj vam o teh vsenarodnih sloven-

skih pobožnostih nekoliko več povem. Najprej o pobožnosti prvih petkov v mesecu, ki so posvečeni božjemu Sreču Jezusovemu.

Pobožnost prvih petkov je bila seveda že davno pred vojno na Slovenskem dobro znana in so se je mnogi redno udeleževali. Pod pristiskom vojnih grozot se je razrasla v pravo vsenarodno pobožnost. Poseben apostol pobožnosti prvih petkov je bil sedaj že rajni gimnazijski profesor svetnega stanu, Ernest Tomc. Začel je organizirati na široki podlagi pobožnost prvih petkov najprej med dijaki, potem je razširil svoje delo na moške sploh. Na številnih posebnih sestankih jih je pridobival, da so mu začeli obetati pomoč in sodelovanje. Tako organizirani moški so se obrnili na škofa Rožmana z idejo, da bi napovedal vsenarodno pobožnost prvih petkov, ki naj bi se začela na prvi petek v decembru leta 1941. Pod zastavo Jezusovega Srca naj bi se ves verni slovenski narod združil in z zadoščevanjem za svoje grehe prosil za skorajšnjo rešitev izpod okupatorjevega jarma.

Škof Rožman je prošnji vernih in navdušenih slovenskih mož z veseljem ugodil. Sestavili so poseben odbor iz svetnih mož in duhovnikov. Ta odbor je kmalu vrgel med narod celo vrsto brošur, letakov, podobic, slik, molitev — vse v ta namen, da bi se narod opozoril na veliko gibanje za praznovanje prvih petkov. Tudi v dnevnem časopisju so izhajali posebni članki v ta namen. Stvar pa ni bila tako lahka. Pravi namen tega gibanja je bilo treba skrivati pred nemškim in laškim okupatorjem. In res so se ljudje odlično držali. Šele proti koncu te velike kampanje nas je nekdo izdal in povedal okupatorjem, kaj prav za prav pomeni to veliko ver-

sko gibanje. Na prvi petek v decembru 1941 smo se pripravili celo s posebno devetdnevno pobožnostjo. Moški in vmes tudi ženske so raznesli in raznesle po vsej deželi, kamor pošta ni prihajala. Iz Ljubljane je šlo mnogo teh tiskovin na Gorenjsko in Štajersko, pa prav tako tudi med goriške Slovence.

Uspeh vsega tega velikega dela se je pokazal na prvi petek v decembru leta 1941 (torej v 1. letu okupacije.) Notranjega, to se pravi: duhovnega uspeha ne moremo presojati s človeškimi merili, toda ves zunanji ali viden uspeh je bil v resnici presenetljiv. K zakramentom so prihajali ljudje, ki jih poprej že leta in leta nismo videli pri obhajilni mizi. Po mnogih družinah so se morali izmenjavati po posebnem dogovoru, da so mogli priti vsi na vrsto. Zaradi zelo nadležne policijske ure so premnogi odšli tisto jutro tešče na delo, da so mogli v opoldanskem odboru smukniti v cerkev in prejeti sveto obhajilo. Pritisnili so zlasti moški. Duhovniki smo celo dopoldne delili angelski Kruh. Za poznejše prve petke so se organizirali moški iz šentpeterske župnije v Ljubljani in začeli propagirati misel, da bi se ljudje vsak prvi petek v mesecu sploh vzdržali vsake jedi in pijače in tako delali pokoro ter priklicali na narod božje usmiljenje in ga rešilo izpod tujega jarma. Duhovniki smo morali zadrževati tako gorečnost, da ne bi ljudje oslabei v času, ko je bilo že itak vesplošno pomanjkanje. Morda ne boste verjeli, če vam povem, da so v času, ko so Lahi imeli v Ljubljani blokirane po cele mestne okraje, prihajali ljudje k sv. obhajilu ob petih in šestih zvečer. Razume se, so bili ves dan tešči. Pred to pozno uro jih pa Lahi niso pustili iz stanovanj.

Kljub vsem oviram in težavam se je navdušenje za pobožnost prvih petkov rajši stopnjevalo, namesto da bi pojemala. Obenem z gorečnostjo vernih ljudi so pa rasle tudi ovire. V začetku se okupatorja nista zmenila za to gibanje. Ko jima je pa prišlo na ušesa, da je poleg zgolj verskega navdušenja za tem gibanjem tudi ost zoper okupatorje, se je pričela drugačna godba. Nemci so pobožnost prvih petkov kar naravnost prepovedali, Lahi tega niso storili, pač so zastražili ali blokirali hiše in bloke. Med blokiranjem so se vršile hišne preiskave. Laška policija je premetala vse predmete in prebrskala vse kotičke, odvažala može in fante v internacijo na otok Rab in drugam, ter delala vse mogoče neprilike. Kljub vsemu verniki niso popustili. Ni bilo dolgo, ko se je nasprotnikom te lepe pobožnosti pridružil še tretji sovražnik — komunisti. Ko so začeli s svojimi dovolj znanimi divjanji in moritvami katoliško zavednih sorjakov, so navadno najhuje divjali ravno na prve petke v mesecu. Naj opozorim samo na slučaj, da so v Črnem vrhu na neki prvi petek v mesecu pobili nad sto moških, kateri vsi so tisto jutro pred nasilno smrtjo prejeli sveto obhajilo. Naj bo izmed mnogih naveden na tem mestu samo ta slučaj.

H koncu naj poudarim, da se je to veliko gibanje za vsenarodno pobožnost prvih petkov začelo med svetnimi ljudmi, ni prišla pobuda iz vrst duhovnikov, Duhovniki smo samo svetovali in urejevali. Tako je prišlo do tega, da se danes lahko reče: Najbrž ni noben drug narod nikoli spravil skupaj razmeroma tako velike armade častilcev Jezusovega Srca v času narodne stiske kot je uspelo ravno našim Slovencem že v pr-

vem letu, bolje rečeno, že v prvih mesecih tuje okupacije.

Poleg drugih pobožnosti in spokornih del, ki so spremljale in še danes spremljajo praznovanje prvih petkov v naši domovini, naj zapišem še nekaj malega o družinski molitvi svetega rožnega venca. V svojih silnih stiskah se je narod zavedel, da ne kaže drugega ko dobesedno izvesti vabilo svete Cerkve: Po Mariji k Jezusu! Začelo se je gibanje, da mora rožni venec zopet postati **družinska** molitev, kakor je bil nekaj. Ni bilo treba dolgo prepričevati. Številne družine so začele in sicer tako, da je družinski poglavar molil naprej. Res je, da se je moral marsikak družinski oče po dolgem času spet od kraja naučiti te molitve, ker jo je poprej toliko let opuščal, toda le redki so odrekli. Bilo je res nekaj nenavadnega, ko je iz tolikih hiš ob večerih istočasno odmevala molitev rožnega venca iz tako številnih hiš po mestih in vaseh. Toda odgovor na kako začudeno vprašanje je bil: Izredni časi so, moramo se zateči tudi k izrednim sredstvom. Ko je sila postajala iz leta v leto še bolj nemila, so se ljudje spomnili tudi zmerom kaj novega v zadevah pobožnosti. Naj Vam povem, da je vsa verna Ljubljana preživela Silvestrovo noč med novim in starim letom 1944—1945 v molitvi rožnega venca. Ko so brezverni in lahkomišelnih rajali in noreli v posvetnosti, so verniki zgrabili za orožje molitve. Družine so si določile, da bodo v tisti noči po eno uro žrtvovale molitvi. Posebne pole so bile na razpolago v zakristijah, kamor so ljudje prihajali, kolikor so mogli, in si izbirali svoje ure — nekateri zgodaj zvečer, drugi okoli polnoči, tretji katero od jutranjih ur — da bi gotovo ne bilo vso noč v fari kake ponočne ure brez

skupne molitve rožnega venca. Za zgled naj navedem šentpetersko faro v Ljubljani. Takrat je bila Ljubljana pod skoraj neprestanimi zračnimi napadi. Ljudje so morali biti doma in na cestah zelo pazljivi. Časopisje ni smelo poročati o nameravani celonočni rožnivenski pobožnosti, zakaj okupatorska cenzura je vse črtala. Od hiše do hiše tudi ni bilo varno nositi nabiralne pole za podpise, da bi si družine izbrale svoje nočne ure za molitev. V šentpeterski zakristiji se je kljub vsem tem oviram zapisalo okoli 1000 družin, ki so si svoje nočne ure med seboj razdelile. V resnici jih je pa brez dvoma molilo tisto noč še enkrat toliko kot je bilo vpisanih.

Podobno je bilo v drugih ljubljanskih župnijah in tudi po deželi. Naj še pripomnim, da so si verniki sami izvolili tisti kvaterni petek pred Božičem 1944 za splošni spokorni dan. Premnogi so ga vzeli tako resno, da ves dan niso ničesar zavžili, in med takimi so bili celo otroci.

Pa ne mislite, da je to zdaj ponehalo. Iz poročil vemo, da so v sedanjih težavah in izrednih časih posegli k še bolj presenetljivim izrednim sredstvom: Od lanskega aprila dalje sploh družinska molitev rožnega venca niti za kako minuto ne preneha v Sloveniji. Podnevi — dokler so cerkve odprte — kleči vsako uro vsaj po ena družina pred Najsvetejšim z molitvijo rožnega venca, ponoči pa po domovih. Slovenija odkupuje čas z molitvijo in postom, ker so dnevi tako hudi. Z molitvijo se obrača za razumevanje v nebesa, ker ve in le predobro čuti, da je zemlja in svet ne razume meta.

Ne obupajmo nad našim narodom! Res je, da je v teh viharnih časih ta nepopisen orkan prignal na površje jako

veliko gnilobe, ki se je nekdanj skrivala na dnu. Na drugi strani pa ni nič manj res, da so se prav v naših dneh pokazali med našim narodom biseri vere, požrtvovalnosti in ljubezni, za kakoršne nekdanj nisti vedeli nismo in jih nismo najmanj slutili.

Pozdravlja vse ameriške Slovence

dr. Janez Kraljič,
ljubljski kanonik.

TRPLJENJE SLOVENSKEGA PREKMURJA

(Iz Jugoslovanskega Obzora)

DA bo slika popolna, naj spregovorimo končno par besed, še o madjarski okupaciji Prekmurja, o kateri se ni pisalo doslej še sploh skoro ničesar in nikjer, menda iz enostavnega razloga, ker leži malo Prekmurje pač čisto na severno-vzhodnem robu Slovenije in je bila ta okupacija v primeri z ostalima dvema vsaj prva leta razmeroma še najmanj dramatična in brutalna.

Prekmurje meri približno 1,000 kv. km in šteje okroglo 100,000 prebivalcev. Do l. 1918. je pripadalo stalno k Ogrski in je imelo le malo zvez z ostalo Slovenijo, vendar je verno in revno kmetiško ljudstvo tam žilavo varovalo svoj jezik. V Jugoslaviji je doživelo Prekmurje v kratkih 22 letih pravi preporod. Izvedena je bila agrarna reforma, s čemer je prišel kmetič do svoje zemlje, ki je bila dotlej skoro vsa v rokah madjarskih grofov, ljudstvo je dobilo prvič slovenske šole, razširile so se slovenske knjige, časopisi, društva, zadruge itd., mladina je začela pohajati tudi na višje šole, tako da je zraslo lepo število domačega izobraženstva, v ob-

činah je dobilo prvič svojo samoupravo itd. Čeprav so se pojavljale ponovne manjše pritožbe z ene in z druge strani, je bil ogromni napredek v vseh pogledih zelo viden.

Ko so navalili Nemci dne 6. aprila 1941. na Jugoslavijo, so vkorakali od Radgone tudi v Prekmurje, od koder so se jugoslovanske čete umaknile že poprej za reko Muro na štajersko stran. V Prekmurju je ostalo le nekaj patrolj in še te so nudile le nekaj odpora. V dveh dneh so zasedli Nemci vso pokrajino, a za upravo in civilno prebivalstvo se sploh niso zmenili, pač pa so izropali večino trgovin, zlasti vse židovske — edino tam je namreč tudi precej Židov v Sloveniji — ter odpeljali blago v Nemčijo.

Kakor znano, je sledil nemškemu napadu nekaj dni nato tudi madjarski, očitno vsmislu točnega poprejšnjega dogovora z Nemci. Ti so namreč Prekmurje takoj popolnoma izpraznili in dne 15. aprila 1941 so vkorakali semkaj Madjari in proglasili takoj tudi aneksijo pokrajine. Da je bilo vse že dolgo poprej podrobno pripravljeno, nam dovolj jasno dokazuje že samo dejstvo, da je prišlo obenem z vojsko tudi vse potrebno civilno uradništvo, ki je že poprej vse dobilo dekrete, katero mesto mora vsak prevzeti.

Novi gospodarji so skušali postaviti takoj vse nazaj v stanje, kakršno je bilo do l. 1918. Lendavski okraj so zopet prideli nazaj veliki županiji v Zalaegerszeg, soboškega pa veliki županiji v Szombathelyju. Odstavili so takoj vse izvoljene župane in občinske odbore in postavili na njih mesta svoje zaupnike, a tudi pod temi je bila zatrta vsa občinska samouprava, kajti edino oblast so tvorili zloglasni madjarski notarji, ki so

se naselili v vseh večjih krajih in bili odgovorni le velikim županom. Obenem z notarji je prišlo tudi pomožno osebje. Ti notarji so bili največja mora ljudstva, kajti oni so samovoljno obremenjevali kmete z najrazličnejšimi dajatvami, oni so določali, kdo bo odšel na fronto, izvrševali teror v najrazličnejših oblikah itd. Da so najbolj pritiskali ravno na najbolj zavedne slovenske družine, menda ni treba še posebe poudarjati.

Slovensko uradništvo je bilo odpuščeno takoj vse in le malokateri domačin je bil potem ponovno sprejet v službo, le več učiteljev so zopet nastavili, a še teh ne v Prekmurju, temveč v zasednem hrvaškem Medjimurju. Šli so še dalje in celo slovenskim odvetnikom, zdravnikom itd. niso dovolili izvrševati niti zasebne prakse več, a bivše jugoslovanske orožnike so vse konfinirali v notranjosti Madjarske. Od ostalega slovenskega izobraženstva so jih internirali le nekaj malega, med njimi seveda v prvi vrsti starega voditelja prekmurških Slovencev, župnika. Klekla. Kar je pa ostalo izobraženstva doma na svobodi, se je moralo tedensko ali celo dnevno javljati orožnikom. Grozili so pa ponovno, da če pade le ena madjarska žrtev, da bodo kratko in malo poklali vse Slovence, kakor so storili takoj ob svojem prihodu s Srbi v Vojvodini.

Slovenski jezik je bil čez noč popolnoma zatrt v šolah in v uradih, le v cerkev niso segali. V svojem starem šovinizmu Prekmurcem sploh nikoli niso priznavali slovenske narodnosti, temveč trdili, da so to "vendsko" govoreči Madjari. V tistih občinah, kjer bi zahtevalo 30% prebivalstva, naj bi bila ta "vendščina" dovoljena za ustne opravke pri uradih, seveda s tolmačem. Ob-

ljubili so, da bodo tudi v šolah dovolili "vendščino", seveda le kot predmet, toda izpolnili te obljube niso nikoli.

Prav tako so takoj razpustili vsa slovenska društva, toda zavedni člani so pravočasno rešili vse arhive. Zelo hud kulturni udarec je bil pa to, da so takoj pobrali po vseh javnih knjižnicah in tudi po mnogih zasebnih hišah vse slovenske knjige, ki so se bile že zelo razširile med ljudstvo in vse uničili. Navzlic temu so pa zavedni člani rešili mnogo društvenih knjig s tem, da so jih pravočasno razdelili med člane, ki so jih potem poskrili. Vsem zavednim Slovincem so pobrali tudi vse radijske aparate.

Pred vojno je marsikdo rad očital vernemu prekmurškemu kmetiškemu ljudstvu, češ da je tam še močno razširjen madjarski duh, toda okupacija je jasno pokazala ravno nasprotno. Ogromna večina ljudstva s svojo duhovščino na čelu se je pokazala naravnost nepričakovano odporno in le malo kje je prilezel na plan kak star madžaron, ki je pozdravljal vrnitev Madjarov, a tega je vse preziralo. Mnogo je k temu pripomoglo tudi dejstvo, da je sedaj ljudstvo tudi na lastne oči lahko ugotovilo, da so bili šolstvo, uprava in drugo v "reakcionarni" Jugoslaviji na neprimerno višji stopnji nego v "kulturni" Madjarski in da je vladala v "diktatorski" Jugoslaviji neprimerno večja demokracija nego v "svobodni" Madjarski, kjer vlada razen tega še nepremostljiv socialni prepad med ljudstvom in gospod. Ako se jim tedaj Madjari govorčili o "osvobojenju" izpod "nazadnjaške" Jugoslavije, so se le osmešili pred ljudstvom in so želi zgolj preziranje. Čeprav so Madjari naravnost hermetično zaprli mejo napram ostali Sloveniji in je bilo Sloven-

cem tudi sicer popolnoma onemogočeno vsako javno delovanje, je bilo ljudstvo vendarle trdno sklenjeno v popolnem prepričanju, da se Jugoslavija še vrne. V tem pogledu so se pokazali zlasti blagodejni sadovi slovenskih društev.

Najhujši udarec je doživel z okupacijo mali kmet, kajti Madjari so takoj razveljavili bivšo jugoslovansko agrarno reformo, odvzeli kmetom dodeljeno jim zemljo ter jo izročili madjarskim kolonistom, ki so jih začeli pošiljati v Prekmurje. Pregnali so cele družine z njihovih skromnih posestev, zlasti prav vse primorske naseljence in jih odvedli v veliko koncentracijsko taborišče v Šarvaju. Tako so internirali tam okrog 3000 slovenskih kmetičev, kjer so ostali potem do konca vojne, kolikor jih seveda ni vsled zelo težkih razmer med tem pomrlo. V tem pogledu je trpel lendavski okraj precej več nego soboški, toda ponovno so javno proglašali, da namepravajo po vojni razseliti sploh vse prekmurske Slovence po Madjarski in naseliti ob meji trde Madjare.

V drugi polovici l. 1942 in v teku l. 1943 je navedeni pritisk močno popustil in ker je bila tudi prehrana ves čas normalna ter se niti cene niso dvigale, jo postalo življenje, razen v narodnostnem pogledu seveda, še kar znosno. Zlasti ubijanj v vsej tej dobi ni bilo sploh nobenih, a mnogim odpuščenim bivšim javnim nameščencem so začeli izplačevati celo pokojnine. Šele v začetku l. 1944. so začeli prodirati v Prekmurje tudi glasovi o obstoju OF in partizanov, a čim je ljudstvo izvedelo, da je to komunistično maslo, je takoj ugasnilo vsako zanimanje zanje, kajti Prekmurci so še iz l. 1919. predobro pomnili nekaj mesečno krvavo komunistično diktaturo Bele Kuna in so bili že tedaj za vse več-

ne čase ozdravljeni vsakega poželenja po komunistični "svobodi".

V tem pa je že vdrla na Madjarsko ruska vojska in v upravi se je začel pojavljati nered. Tedaj je prišlo iz ostale Slovenije nekaj komunističnih agitatorjev, katerim sta se takoj pridružila propali prekmurski študent Godina in komunistični pisatelj-domačin Miško Kranjc ter začela zbirati razne pustolovce in delamržneže za "osvobodilni boj". Vse to "osvobojenje" je obstojalo v tem, da so ti partizani ubili par madjarskih žandarjev, nakar so vprizorili Marjari jeseni l. 1944. veliko vojaško akcijo, partizane polovili in večji del pobili, obenem pa uvedli pravo strahovlado proti vsem narodno zavednim Prekmurcem. Zaprli so jih stotine in po ječah mučili, mnogo so jih poslali tudi v nemška internacijska taborišča, na tisoče ravno narodno najbolj zavednih so pa deportirali v notranjost Madjarske, kjer so morali za fronto kopati razne jarke, i. dr., kolikor jih ni bilo sploh vtaknjenih v vojaško suktnjo. Postopanje s temi deportiranci je bilo skrajno surovo, a doma po vaseh so madjarski žandarji preostalo prebivalstvo kratko in malo pobijali.

Tako je rasla napetost od tedna do tedna, mlajši moški so začeli bežati in se skrivati pred madjarskimi žandarji in v takih okoliščinah marsikomu ni preostajalo drugega kot priključiti se partizanom, čeprav je sicer odločno odklanjal njih komunistično "blagovest".

Tedaj je že tudi ruska vojska prodrla do Blatnega jezera, pred njo pa je bežalo tisoče in tisoče civilnih beguncev. Samo v Prekmurju se jih je nagrmdilo nad 100,000. Madjarska vojska je bila v razpadanju, v upravi je nastal popoln kaos in tedaj so Prekmurje vnovič

zasedli Nemci. Pokrajino so preplavili razen tega še madjarski vojaški begunci, a orožniki so pridno nadaljevali s streljanjem moških pod pretvezo, da so to dezertarji. Splošni nered je rasel od tedna do tedna, stanje je postajalo vsak dan obupnejše, a Nemci so pripravljali obrambno črto na Muri, preko katere pa niso puščali nobenih beguncev.

V tem strašnem pričakovanju so izvršili Rusi meseca aprila 1945. nov močan sunek in v kratkem času zasedli vse Prekmurje. To "osvobojenje" se je izražalo v tem, da je surovo sovjetsko vojaštvo na debelo ropalo vse, kar je doseglo, zlasti vsako kapljo vina in žganja, nato pa vprizarjalo pijano strašne orgije nad ženskami. Splošno posiljevanje žensk se je vršilo v taki meri, da jih je premnogo v rokah teh azijskih živin pomrlo ali zblaznelo, na široko je pa vse okuženo z raznimi azijskimi spolnimi boleznimi.

Nekaj tednov za tem so izročili Rusi vso civilno upravo nesrečnega Prekmurja slovenski komunistični "Osvobodilni fronti" in njenim partizanom, ki so uvedli takoj svojo komunistično strahovlado nad revnim in globoko vernim prekmurskim kmetiškim ljudstvom. Kakor drugod, so začeli ti tudi v Prekmurju takoj ubijati in vlačiti v ječe vse, kar bi bilo v oviro njihovi komunistični revoluciji.

Tako je stanje v Prekmurju danes in temu "osvobojenju" je odkrila ljubljanska komunistična vlada dne 12. avgusta 1945. v Murski Soboti velik—spomenik.

NAŠ ŽUPNIK

NAŠ župnik je vidni Kristus na zemlji. Kakor je Kristus človek in Bog, tako je duhovnik človeški in božji.

Človek je, da se mu morejo ljudje bližati brez strahu; božji predstavnik je zato, da morejo ljudje najti v njem Boga, ki je v njem.

Duhovnik ni človek svetsko odličnega stališča, nima bogastva, ne zunanje-ga vpliva, ne nosi odlikovanj in častnih našivov, zakaj to ni njegovo zvanje. Njegovo dostojanstvo, njegova veličina je skrita v notranjem človeku.

Kristus se skriva v duhovniku, kakor se skriva v sv. hostiji zato, da bi ljudi ne ostrašil; zato, da ostane ljubezen svobodna in zaslužna.

Toda Kristus se tako resnično skriva v duhovniku, da svet ogrinja z isto ljubeznijo, z isto brezbriznostjo, z istim sovraštvom duhovnika in Kristusa.

Človek bo našel Boga v duhovniku po duhovniku, kakor življenje in ljubezen Stvarnikova k otroku prihajata po starih.

Zakaj biti duhovnik se pravi služiti ljubezni, nadaljevati ljubezen in dobrote Jezusa Kristusa.

*

Njegov sošolec, ki je imel tudi poklic za duhovna, je šel k železnici in je tudi njega nagovarjal. A mislil si je: Komandirati lokomotive, kaj je to, ko pa lahko ukazujem samemu Bogu, da prihaja na oltar!

Drugi je šel za zdravnika. Marsikomu je pomagal. A danes je zobni zdravnik. "Zakaj si premenil?" "Ker sem bil največkrat brez moči, sem se lotil stroke, kjer imam vidne uspehe." — Naš župnik pa je dušni zdravnik, strokovnjak za veliko bolezni. Dušam celo živ-

ljenje vrača, če ga je smrtni greh ugrabil.

Tretji je zdaj advokat. Danes obtožence pred sodiščem zagovarja. Naš župnik je tudi advokat. Vsak dan nastopa kot zagovornik pred velikim Sodnikom in brani pravdo grešnikov, ki so v nevarnosti, da jih sodišče za zaščito božje države pahne v večno ječo. Pred ljudmi pa zastopa in brani pravdo njih Boga. Prepričuje jih, da mu morajo služiti, ker je zanje umrl na križu.

Četrti sošolec je zdaj major in bo morda še general. A prav nič manj ni naš župnik. Može in fante, žene in dekleta, starčke in otroke vodi kakor strumno četo v boj za nebeško domovino.

Peti je prekanjen trgovec, neznansko zadovoljen s svojim poklicem. Naš župnik je tudi trgovec. Iz petih talentov, ki mu jih je dal Bog, jih je naredil deset; sebi in drugim je pridobil vse polno zakladov, ki jih molj in rja ne snesta.

Šesti je zrakoplovni kapitan. Vsak dan poleti nad oblake. Naš župnik pa vsak dan svoje vernike pozove: "Kvišku srca!" in se z molitvijo dvigne prav v nebeške stratosfere.

Pred koliko in toliko leti je škof nanj roke položil in dejal: "Prejmi moč klicati Boga iz nebes na oltar ter ga deliti kakor živi kruh, in oblast odpuščati grehe. Duhovnik si za vso večnost."

*

Naš župnik je izobražen mož, ima v oblasti pero in besedo, a zdaj živi v pozabljeni vasi, brez novih knjig, brez odnošajev z omikanim svetom, brez človeške prihodnosti, v resnični samoti in samostanski zapori.

Njegovi sošolci imajo družinsko ognjišče. Ko zvečer spehani ubeže hijenam sodobnih dnevnih skrbi, jih sprejme jasnovidna žena in jim naproti pri-

tečejo otroci, da jih z ljubeznijo in nežno vdanostjo odškodujejo za trpljenje minulega dne. Morda tako, kakor je rečeno v oni povesti, da se sinček vrže očetu na vrat: "Oče, ti si prav za prav najboljši človek na svetu." Ko pa se vrne naš župnik, najde hišo prazno in sobo samotno.

A zato ne obupuje. Saj v resnici se ne čuti prav nič osamljenega. Ko se mu za hoče brati, ima tri knjige, ki jih nikoli ne bo prečital do konca. Najprej sv. pismo, modrost, proti kateri je vse človeško pisanje otroško jecljanje. Potem je pred njim razgrnjeno veličje matere, ki je zrcalo neskončno lepega in popolnega Boga. Tretja knjiga v neštevilnih izdajah pa so duše, ki mu jih je Bog poveril, in ki je vsaka posebej kakor svoj svet nikdar dosti proučenih skrivnosti.

Tudi družbe mu prav nič ne manjka. Še nikoli ga niste slišali: "Dolg čas mi je!" Saj ima Boga, ko je vendar mož božji; ima angela in blažene duhove, bivše župljane, ki napolnjujejo njegovo navidezno samoto z nevidnim svetom, ki je prav tako živ, a vse bolj zanimiv kakor ta, ki se vidi.

Sicer pa opazujmo skrivaj, kako čez dan preganja svoj dolgčas!

Komaj je opravil zahvalo po sv. maši in v naglici odzajtrkoval, že trkajo na njegova vrata in hočejo z njim govoriti.

Najprej dva popotna siromaka; eden govori, drugi se trudi, da bi utajil vonj po žganju: "Gospod župnik, dva uboga popotna človeka brez dela. Gospod župnik, če bi imeli kakšne stare čevlje, glejte, čisto prehojeni so že." "Gospod župnik, meni pa srajco, četudi je vsa zašita."

Mlad par za poroko. "Pa prosim, da bi bilo enkrat za trikrat." "Imate krstni in samski list?" "Ne, sem italijanski dr-

žavljan!" "Teško bo šlo že to nedeljo." Ženin pa nestrpno dokazuje, da niti en teden ne more čakati in da je župnikova stvar, da mu priskrbi vse listine.

"Hvaljen Jezus!" "Kaj pa vas tare, ko ste videti tako žalostni?" "Zdaj on pravi, da bi se ločila. Vsa sem obupana, da še misliti ne morem."

"In vi, oče?" "Agent mi je pisal, naj mu v nedeljo prinesem hranilne knjižice. Pravi, da jih bo dobro plačal. Pa sem mislil, da vi to najbolj veste."

"Zaradi tiste pravde sem prišel. Pomislite, po krivem je prisegel." "Katere pravde?" "No, tiste, čakajte, da vam vse natančno povem; boste videli, da ni nobene pravice več na svetu."

"Gospa, ali ste prišli z vlakom? Vi ste . . . o j ta moj spomin!" "Nekdo mi je dejal, da bi vi najbolj svetovali. Mož je v Zagrebu prestopil v starokatoliško vero." "Zaradi ženitve?" "Če vas ne motim, bi vam povedala vse od kraja."

Gospodu župniku pohajajo poslednje zaloge potrpežljivosti. A prav v nedeljo je pridigal o umetnosti poslušanja. In če naj kdo še posluša, mora to biti gospod župnik!

"Prosim, gospod župnik, po zadnjem štrajku sem po krivici ob delo, pa moj brat tudi. Če bi nama naredili prošnjo." Ker je papir črtan in kuverta premajhna, da gospod župnik drugo kakor itak vsakemu. Ko mož odhaja, se pozabivši obrne. "Ja, to sem mislil, če sem kaj dolžan." "Saj veste, da nič; da bi le kaj pomagalo!"

"Saj vem, da zdaj niso uradne ure, pa sem vseeno dejal, da bi vas prosil, če bi mi kaj dali iz hranilnice, pa še za sestro."

"Gospod — pri tem je boječe pogledal, če ga kdo sliši — če bi mi mogli za nekaj dni preložiti dve sto dinarjev."

Gospod župnik ve, da jih nikoli ne bo smel terjati, a še pravočasno se spomni, da je dejal Gospod: Kdor si hoče od tebe kaj izposoditi, se ne obračaj od nje-ga (Mt. 5, 42).

In tako dalje brez konca in kraja.

Zraven pa krsti in poroke, bolniki in pokopi, šola, društva in skušnje, pisarna in Bog ve kaj še! A to ni prva stvar!

*

Ves teden naš župnik veliko moli za svoje župljane. Vsako nedeljsko in prazniško mašo že itak daruje za svoje vernike, žive in mrtve. Pa tudi med tednom pri vsaki daritvi pred povzdigovanjem korakajo mimo njegovega duha v bežnem sprevedu vsi njegovi župljani: stari in mladi, pobožni in mlačni, verni in maloverni, stanovitni in omahujoči, zlasti pa tisti, ki v cerkev več ne prihajajo. Kakor v velikanski avdienci jih predstavi Kralju, "ki mu vsi žive": "Spomni se, Gospod, svojih služabnikov in služabnic, katerih vero (in nevero) poznaš . . . za rešitev njih duš."

In po spremenjenju, ko je Jezus prišel na oltar, vidi duhovnik množico tistih, ki jih je sam učil, tolažil, svaril in končno spremil k večnemu počitku; kakor bi vse pokopališče oživel in se zgnetlo okrog darujočega župnika: "Spomni se tudi, Gospod, svojih služabnikov in služabnic, ki so šli v večnost, sprejmi jih milostno na kraj veselja, luči in miru."

In vsak dan moli več ko eno uro brevir, to je molitve v imenu in po naročilu matere Cerkve, in vsak dan prihaja pred tabernakelj, da se kakor očaj Jakob bori z Bogom za izročene mu duše:

Usmili se tistih, ki stopajo v življenje, pa jih zlo že obdaja kakor ovijalka.

Usmili se otroka, ki se mu je približalo prvo pohujšanje!

Usmili se številnih družin, ki se trdno zanašajo, da še vrabec ne pade s strehe brez Očetove volje!

Usmili se tistih, ki v bedi obupujejo, ker ne morejo reči otrokom, da naj gledajo ptice pod nebom in lilije na polju, — in tistih, ki se tvojim zvestim rogajo, češ da je vera opij trpinov.

Usmili se tistih, ki so v nevarnosti, da ne bodo rojeni, in posebno tistih, ki jih je človeška sebičnost obsodila na smrt, preden jim je zasvetil "žarek sončni, najlepša luč".

Usmili se tistih, ki so prišli do polne rabe pameti in svobode in zdaj omahujejo, katero pot bi ubrali: pot naslade, ali pot pravice in resnice.

Usmili se tistih, ki so s plemenitim, apostolskim zagonom pritekli do srede poti, a so se ustrašili hudega duha, ki jih je srečal opoldne, in zdaj noč vdira vanje skozi ne vem kakšne razpoke njih duše, tako da bo kmalu vsa duša noč.

Usmili se bolnikov in starčkov, ki jim je bolezen vse barve obledila, in ki so izgubili vso luč in vso toploto ter samo to mislijo, da bi še nekaj časa bili. Usmili se umirajočih, ki jim bije zadnja ura, pa življenjskega dela še začeli niso.

Kakor plamen večne luči trepeta srce našega župnika pred Gospodom, da ga tolaži, ker ga njegovi otroci pozablajo.

Kakor vojak stoji na straži, da bi odvrnil zlo in nesrečo; kakor nočni čuvaj ob morskem svetilniku na skalni pečini, ob katero se zaganjajo besni valovi.

In misli na vse, ki se bore, na vse, ki trpe, na vse, ki so v nevarnosti, da se razbijejo ob pečino skušnjav in se zadržnejo v past zlega duha.

Tarnanje vekovite človeške bolesi pluska v njegovo srce kakor ječanje vetra, ki udarja ob dremotna okna.

Jos. Šimenc.

O STARIH KRSTNIH KNJIGAH

1.

Tiste čase, pred 200, 300 leti, je bilo čisto običajno, da je bilo po družinah veliko otrok. Družina z 8, 10, 14 otroki — to ni bilo prav nič nenavadnega. Kdaj pa je bilo tako? Tedaj, ko so se naši verni predniki zavedali, da je zakon nekaj božjega in svetega; tedaj, ko so se zavedali, da zakon po božji zamisli dajaj novih častilcev in častilk božjih; tedaj, ko so se zavedali, da so starši otrokom namestniki božji — kolikokrat so pri vzgoji to otrokom ponavljali! — pa tudi, da je vsak otrok božji otrok; tedaj, ko so se v živi veri zavedali, da jim zakon nalaga velike dolžnosti do Boga; tedaj, ko so iskali in tudi dosegali notranjo uteho in srečo v zavesti, da so te dolžnosti tudi vršili — in še en tedaj: tedaj, ko je Bog krščanske zakone tudi blagoslavljal, blagoslavljal tudi s pozemeljskimi dobrinami.

In danes? Ne več v vršenju dolžnosti, marveč v zabavah, v čutni opojnosti, v leni zložnosti se išče sreča. Da, zakaj danes toliko šumnih in prešernih zabav? Zato, da bi ljudje v bučnem čutnem veselju prevpili krik srca, ki je neutolažljivo zavoljo praznote v duši.

Najnavadnejši izgovor, zakaj je po naših družinah vedno pičlejše število otrok, je danes ta, češ da jih v teh hudih časih ni moči več prerediti. Čujte! Ob in po 30 letni vojski (1618—1648) so dežele zavoljo ogromnih dajatev za vojsko in vojaštvo strašno obubožale. Veliko tedanjih fantov in mož se je dalo samo zato sprejeti med vojake, ker so upali, da jih bo preredita vojska, ker jih

domačija ni mogla. In vendar tudi tedaj — kljub velikanski gospodarski stiski — veliko število otrok!

In kako boste mogli prenesti grozeče oči in razsrjeni obraz večnega Sodnika — vidva, stari oče in mati, vi, strici in tete in drugi domači, če zbadate in s pikrimi opazkami napadate mlada dva, češ, že spet otrok, pa le čemu jih je še treba; — vi, sosedje, sorodniki in znanci, ki zasmehujete take matere, češ da so neumne; — vi, hišni posestniki, ki nočete dajati stanovanja družinam z velikim številom otrok; — ve, brezbožne babice, vi, s slepoto udarjeni zdravniki, ki naravnost morite še nerojeno življenje; — ve, matere morilke, ki to zahtevate! Kako se bodo tedaj vaši "modri", "edino pametni", "znanstveni" razlogi razkadili v prazen nič in kako boste tedaj občutili nad seboj vso strašno težo svoje krivde in težo večne zapovedi neskončno svetega in pravičnega Boga, zapovedi: "Ne ubijaj!"

Kako je že rekla tista Francozinja? "Pri nas v Franciji znamo vedno kaj boljšega, kot je vršitev dolžnosti." Da, da, zato pa pada pri njih število zibelk in raste, grozno raste število — rakev!

Žalostna pomlad za jablano, če požene iz nje samo malo bolnega zelenja, samo par cvetov! Taka jablana je družina, v kateri je po krivdi staršev — naglašam: če po krivdi staršev — samo par otrok! Starši, morebiti bodo vaši otroci boljši od vas — kako boste mogli prenesti njih boleče vprašanje: "Ata, mama, zakaj nas pa pri nas ni bilo več? Kako lepo bi bilo, če bi nas bilo več bratov in sestra!"

Joj, kako vse to boli, boli vsakega poštenega in pametnega človeka, boli pa zlasti — Jezusovo Srce! Pada število svetih zakonov, grozno pa se množi šte-

vilov vlačugarskih zakonov, kakor je imenoval sveti Avguštin v razdobju med poganstvom in krščanstvom tiste zakone, ki z grehi in zločini omejujejo število otrok.

2.

Da, še nekaj: dušni pastirji, ki so pisali te stare krstne knjige in ki so pasli duše naših prednikov pred 200, 300 leti! Izpočetka, ko začne kak dušni pastir vpisovati imena krščencev, njih staršev in botrov itd., je njegova pisava krepka, zaokrožena, čitljiva. Kar nekako sama od sebe stopi človeku pred domišljijo podoba takega dušnega pastirja: krepak je, zdrav, poln življenja, poln veselja do dela v Gospodovem vinogradu in poln požrtvovalnosti za duše, ki so mu izročene.

Toda čez 20, 30, 40 let pisava ni več lepa in krepka. Kar pozna se: tako piše utrujen delavec, utrujen popotni človek. Vidi se — je sicer še prejšnji podobna pisava, ali to piše nemočna, vela, tresočča se roka. In zopet nam stopi pred duha slika onemoglega: dušnopastirska služba mu je vzela skoraj vse življenjske moči: zdravje, mladost, krepka moška leta — vse to je minilo. In nekega dne zmanjka te pisave, ní je več; mesto njegove pa se pokaže pisava novega dušnega pastirja, krepka, zaokrožena, z vsemi znamenji polnosti življenja, kakor je bila pred 20, 30, 40 leti pisava njegovega prednika. Zopet, če smemo tako reči, nov rod dušnih pastirjev: prejšnjim je potekel delovni dan njih življenja, nekako tako, kakor smo zgoraj rekli, da se kakih štirikrat vsakih 100 let ponovi cvetna doba po družinah.

In tega ostarelega dušnega pastirja — bolje: samo telo tega duhovnika — so odnesli iz duhovniške hiše in ga vsejali v brazdo božje njive. In ljubi Bog

ve natanko in bo vedel čez sto let in čez tisoč let in do sodnega dne, kam so ga položili. Dušopa je vzel ta ljubi Bog k sebi in jo sodil po postavi, ki jo je sam dal in nam razodel: "Tisti, ki jih mnogo poučujejo v pravičnosti, se bodo svetili kakor zvezde na vse večne čase" (Dan 12, 13);

in drugi božji pravdorek za duhovnika se glasi (Mt. 25, 23): "Prav, dobri in zvesti služabnik, v malem si bil zvest, čez veliko te bom postavil: pojdi v veselje svojega gospoda;"

in če je bil morda kakor njegov božji Učitelj in Vzornik preganjan, sovražen, križan "zavoljo pravičnosti", velja o njem že vnaprej napovedani Kristusov pravdorek (Mt. 5, 10): "Blagor njim, ki so zaradi pravice preganjani, zakaj njih je nebeško kraljevstvo;"

in ker je ta dušni pastir hranil sebe in druge z angelskim kruhom, se bo in se je že izpolnil nad njim nadaljnji Kristusov pravdorek (Jan. 6, 54): "Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan."

In ko bodo zapihale blage sape večne pomladi, ko bodo angelski glasovi nad izumrlo zemljo klicali vse k vstajenju, tedaj bo prišlo življenje v vsejani človeški prah, tedaj bo pognalo iz zemlje čudovito, nadnaravno zelenje in cvetje: tu beli limbarji deviških duš in svetih spoznavalcev, tam dehteče rože ljubezni in mučeništva, tam zopet v nebeškem sijaju in z nebeškim vonjem cvetoča vijolica "neznanega svetnika", vse v svatovski obleki, vsepovsod nebeške "narodne noše", ki jih je stkala in ukrojila božja milost in neutrudno prizadevanje ljudi, "ki so prišli iz velike bridkosti ter oprali svoja oblačila in jih očistili s krvjo Jagnjetovo" (Raz. 7, 14). In tedaj,

ko se bo pri vstalih pravičnih pokazala vsaka krepost v svoji posebni barvi in nebeški krasoti, tedaj bo prešinila ta čudovita pomlad tudi te naše pred 200, 300 leti živeče rodove in dušne pastirje z novim, krepkim in svežim življenjem, z večno mladostjo in nevenljivo lepoto. Segnili so križi z njihovih grobov, v prst so razpadla njihova telesa, razpadla do zadnje koščice, da ga ni več vidnega sledu za njimi, umrli so že davno sami vsi, ki so jih kdaj pomnili — od vsega, kar so bili, so ostala samo njih imena, zapisana s staro, neokretno pisavo po starih krstnih in drugih župnijskih matičnih knjigah — nad njimi in nami pa sije kot zlata zvezda starodavna vera: "Vem, da moj Odrešenik živi in da bom poslednji dan vstal iz zemlje, in v svojem mesu bom gledal svojega Boga" (Job 19, 23), zvezda, ki pa je še bolj zablestela ob Jezusovih besedah (Jan. 11, 25 in 26): "Jaz sem življenje in vstajenje. Kdor v me veruje, bo živel, tudi če umrje; in kdorkoli živi in v me veruje, ve-komaj ne bo umrl" . . .

Dr. A. Z.

V molitev priporočamo naše pokojne naročnike:

Anton, Jarc, Cleveland, Ohio
 Anton Anžlovar, Brooklyn, N. Y.
 Helen Jankovich, Barberton, Ohio
 Mary Golobič, San Francisco, Calif.
 Karolina Stanich, Indianapolis, Ind.
 Mary Jereb, Cleveland, Ohio
 Anton Jerina, Cleveland, Ohio
 Agnes Pucel, Chicago, Ill.
 John Bajuk, Willard, Wis.
 John Gornik, Cleveland, Ohio
 Mary Rigler, Cleveland, Ohio
 John Brula, Soudan, Minn.
 John Petrovčič, Waukegan, Ill.
 Andrej Perko, Pueblo, Colo.

LILIIJA IZ RAJA

Tisto veliko sredo večer

VLETNIKIH "Ave Maria" od 1922 do 1926 je list prinašal življenje Marijino v obliki poljudne in lahkočljive povesti pod naslovom "Lilija iz raja".

Zadnje priobčeno poglavje je pripovedovalo o slovesu Sina in Matere, Jezusa in Marije, na večer tiste srede pred njegovim trpljenjem v mali sobici pri Lazarjevih v Betaniji. Zadnjo noč pred svojim trpljenjem je namreč hotel Jezus preživeti v družji te dobre družinice. Prišla je tja tudi njegova Mati Marija, da se tudi ona poslovil od njega predno gre v strašno smrt.

"Mati, moja ura je prišla!" jo nagovori, ko sta bila sama v sobici.

Marija je prebledela in žalostno zahtela v strašni bolečini materinega srca. Z vso nežnostjo ljubeče matere ga je objela in poljubila in zajokala. Objela ga je, kakor bi ga kot mati hotela vzeti v svoje varstvo pred njegovimi sovražniki in ga rešiti trpljenja in smrti, ko bi mogla. S svojim poljubom bi bila tako rada izpila vso globoko bolečino, ki mu je polnila njegovo srce in se je zrcalila v veliki žalosti na njegovem obrazu.

Dolgo sta se pogovarjala o nesreči padlega človeštva, o potrebi odrešenja, zato o potrebi trpljenja in križa, ker je tako volja nebeškega Očeta, kateremu hoče biti pokoren in sicer pokoren do smrti, smrti pa na križu.

Slednjič sta se še enkrat prisrčno objela in šla ven na vrt pred hišo k osta-

lim, ki so bili tam zbrani. Bila je to Lazarjeva družina, Lazar, Marta in Marija, enajsteri apostoli, ker Jude ni bilo med njimi, nekoliko najzvestejših učencev, nekaj sosedov, največ pa znancev iz dežele, ki so prišli k velikonočnim praznikom in so vsako leto taborili v šotorih na Lazarjevem vrtu.

Celi dan so prihajale k Lazarjevim množice tujcev in odhajale. Glas o velikem in nezaslišanem čudežu, o njegovi obuditvi od mrtvih iz groba, ko je bil že štiri dni v njem in bi se ga morala prijeti že mrtvaška trohnoba, se je namreč bliskoma širil po celi deželi. Vse ga je hotelo videti in se na lastne oči prepričati, če je res živ. Kdo je pač še kaj takega slišal? Lazar se je moral večkrat s silo odtrgati od njih, da je dobil časa za svoja dela pri hiši. Prazniki so tukaj, veliko bo gostov, priprave zahtevajo pa veliko časa. Pa so ga množice zopet in zopet primorale, da je saj za trenutek prišel med nje, da so ga videli in mu segli v roke. Šele proti večeru so množice prenehale prihajati in so tam ostali samo omenjeni.

Po večerji so se vsi posedli na vrtu v gručah in se med seboj razgovarjali. Prav takrat sta šla pa Jezus in Mati sama v hišo, v malo sobico, da sta bila zadnjič pred smrtjo sama, Sin in Mati, da se poslovita in pokrepita za strašne ure, ki ju čakajo že jutri ponoči, zlasti pa v petek.

"Dolgo vaju ni bilo, Marija," pravi Marta, ko sta stopila iz hiše na vrt. Marta prime Marijo za roke in jo pritegne k

sebi in nasloni svojo glavo na Marijino srce, kakor je imela navado.

O, Marta, le objemi to blago srce v njegovem strašnem trpljenju. O, ko bi ti samo malo slutila bol tega svetega srca, še bolj pristrčno bi jo objela! In ko bi le malo mogla slutiti, kaj se bo že jutri ponoči zgodilo, zlasti pa še, ko bi le malo mogla zaslutiti strašni križ v petek na Kalvariji, zaplakala bi in zajokala svoje najbolj sočutne solze, ki jih je človeško oko zmožno.

Marija ji ni odgovorila, samo sklonila je glavo in poljubila svojo zvesto prijateljico. Kakor bi bila Marta zaslutila nekaj groznega, tako se ji je zdelo, da je začutila pri tem poljubu. Nekaj jo je zbodlo v srce, pa ni vedela kaj in zakaj. Slutnja!

“Sedi, Marija, tu k meni,” ji pravi in jo nalahno posadi na klop poleg sebe ter ji pogleda v obraz.

Tiho je Marija sedla poleg nje, med tem si pa skrivaj hitro obrisala solze z oči, da Marta ni opazila.

“Pa tako žalostna si nocoj, Marija,” ji pravi, ko jo nekaj časa gleda naravnost v obraz. Dobro, da je ravno priplaval temnejši oblak preko meseca in ga ravno za ta pogled zasenčil, ker drugače bi bila Marta videla še bolj jasno neizmerno žalost v bolečih potezah Marijinega obraza. Tudi solza bi ji Marija ne mogla skriti.

“Ali ti je Gospod povedal kako žalostno novico?” sili dalje v njo Marta, kajti njeno žensko bistro oko je hitro opazilo, da nekaj ni v redu. Zakaj tolika žalost?

“Marta, saj veš, da si imata Sin in Mati vedno veliko povedati, večkrat tudi kaj neveselega,” ji odgovori Marija.

“Kaj bi bila žalostna, Marija,” pripomni Peter, ki je sedel na klopi njima

nasproti in je čul ta pogovor. “Misli na nedeljsko slavje, s katerim ga je ljudstvo peljalo v mesto!”

“In kako ga vse ljudstvo navdušeno pozdravlja”, meni Jakob.

“Da, Mati. Čast sina je čast matere. Vse ga časti po mestu. Vse govori samo o njem, ki je tvoj sin,” pripomni Filip.

“Celo mesto, da, cela dežela je z njim in za njim,” misli Janez.

“Očividno je tu čas naše odrešitve iz sužnosti,” pravi Jernej.

“Da, ta čas je tu, to se je pokazalo v nedeljo. Ljudstvo je pripravljeno,” pritrdijo ostali apostoli in si drug drugemu prepričevalno prikimajo. Ko bi bil dan in bi jim bil kdo pri tem kimanju videl v obraz, gotovo bi bil opazil, kako zmagoslavno so si prikimali, češ, kmalu bomo tudi mi veliki. Vsak se je očividno že videl v kaki visoki službi v novem kraljestvu.

Marijo je zazeblo v srcu pri tem pogovoru. Strašna resničnost že jutrišnje noči ji je stopila živo pred oči. Kako bodo učenci razočarani! Tajen globok vzdih se ji je izvil iz prsi, da ga je opazila tudi Marta in jo prestrašeno pogledala, pa nič rekla. Ni razumela Marije.

“O, ko bi vi, učenci vedeli . . .” je polnilo Marijino dušo. “Da, čas za odrešenje je tukaj, pa za drugačno, kakor si ga vi danes predstavljate.” Učenci so pač bili še polni posvetnega pojmovanja Jezusovega dela. “Da, križ za Sina in mučeništvo za vas vse!”

Vse to jo je še bolj potrlo, da je skrivaj zdihnula k nebeškemu Očetu za moči v trpljenju naslednjih dni. Pogledala je Jezusa, ki je stal poleg in vse to poslušal.

K.

FATIMA IN NJEN BLAGOSLOV

(Nadaljevanje)

DEVETO POGlavJE: MNOŽICE SE ZBIRAJO.

LUCIJA mati, Roza dos Santos, se ni dosti zmenila za pripovedovanje otrok, da se jim je to pot Mati božja prikazala blizu vasi Valinhos, ne pa tam kot po navadi, na pašniku Cova da Iria. Tudi si ni dosti ubijala glave, zakaj se je to ta mesec zgodilo na 19. dan v mesecu, ne pa na 13. Se bo že počasi vse pojasnilo, tako si je menda mislila.

Njena pozornost se je pa vzbudila, ko je zapazila, da je tista vejica vendarle nekaj nenavadnega. Povedali smo namreč že, da je Lucija po odhodu nebeške obiskovalke pri vasi Valinhos okrhnila drobno vejico od hrastiča in jo prinesla materi za spomin. Vejica je dajala od sebe tak čudovit vonj, da je mati Roza spet in spet obračala proti njej oči in vlekla vase prijetno vonjavo. Vsak, kdor je prišel v bližino vejice, je potrdil, da mati Roza nima le kake prazne domišljije.

Soseda je prišla, slišala zgodbo o prikazanju pri vasi Valinhos in je pokregala otroke:

“Vi ste morali naprej vedeti, da bo Mati božja prišla tam in na tisti dan. Le zakaj niste nič povedali, da bi človek šel tja in bil zraven!”

“Nak, prav nič nismo vedeli,” je prepričevalno trdila Lucija. “Gospa nas je popolnoma iznenadila, le verjemite, bo tra!”

“Kaj pa septembra, ali pride Gospa na pašnik Coca da Iria ali spet pri vasi Valinhos?”

Lucija je odkimala.

“O, 13. septembra bo prav gotovo spet prišla na starem prostoru. O tem ne more biti nobenega dvoma.”

Tako je potekal mesec avgust in vsa okolica je že vedela o prikazanju pri Valinhosu in da bo 13. septembra spet prišla na prejšnjem pašniku kot po navadi. Preden je napočil 13. september, je vsa Portugalska dežela govorila o teh prikazovanjih. Listi in časopisi so bili polni poročil in razprav o teh čudnih dogodkih. Fatima, ki je bila doslej neznan zakotna vasica, je bila zdaj na jeziku vseh. Pobožne ženice in resni možje so se spraševali, kako bi se dalo z najmanjšim trudom priti tja v septembru. Drugi, ki jim ni bilo za pobožnost, so že delali račune, kako bi se napravil dobiček v Fatimi. Kako bi bilo na primer, če bi kdo pozidal v Fatimi lep modern hotel?

“Pa se bo treba hitro zasukati,” so trdili najbolj podjetni. “Fatima se že prenareja v nekaj novi — Lurd!”

Nič čudnega torej, če se je za 13. september pripravljala na pot v Fatimo res ogromna množica vernega in nevernega naroda.

Ko se je Mati božja prvokrat prikazala, namreč na 13. dan maja tistega leta, so bili tam samo naši trije pastirčki. Nobene druge priče! Naslednji mesec je prišlo že kakih 70 ljudi. Videli seveda niso drugega kot čudno poveljane obraze otrok, ko so zrl v nebeško pri-

kazen pred sabo. Mesec julij jih je privabil že kakih pet tisoč. Na 13. dan avgusta jih je bilo 15 tisoč — otroci pa v ječi namesto na pašniku! Kaj se bo neki zgodilo v septembru?

No, zdaj je to lahko povedati. Vsa pota in vse steze, ki so vodile proti Fatimi, so bile tisto jutro polne radovednih potnikov — romarjev. Prihajali so na vozovih in peš, od blizu in daleč, samo da bi bili priče Marijinega petega obiska. Trdijo, da se jih je nabralo najmanj 30 tisoč. Že več ur pred poldnem, ko se je imela prikazati nebeška Gospa, so napolnili pašnik od enega konca do drugega. Večina je klečala in molila rožni venec, tako pobožno in spoštljivo, kakor da so v cerkvi. Šele ko so prišli naši trije pastirčki, je vsa množica vstala in uprla oči v prišlece.

Otroci so se komaj kaj zmenili za množico in njen pritajen šepet. Brez obotavljanja so namerili korake proti znanemu hrastiču, pokleknili in začeli rožni venec. Vedeli so: v nekaj minutah bomo zopet videli — Gospo! Tisoči zbranih so prenehali z rožnim vencem, strmeli v otroke in si pošepetavali to in ono. Lucija je postala pozorna in — nezadovoljna. Obrnila se je proti množici in zaklicala z močnim glasom:

“Molite, molite! Molite iz vsega srca!”

Množica je zašumela, se premaknila — 30 tisoč ljudi se je kakor na močno povelje sklonilo na kolena. Mnogim so se orosile oči, zakaj večina je prišla sem res iz pravega namena, le nekaj je bilo praznih radovednežev. Tisoči so si želeli razbremeniti težka srca pri Materi božji. Saj sedaj že res ne more biti več pametnega dvoma, da se nebeška Gospa v resnici prikazuje pastirčkom. Kdo bi tedaj ne bil poln krščanske gorečno-

sti, ko bo zdaj zdaj Mati božja spet vsa resnična sredi te ogromne množice!

“Nič ne dvomim, da Marija res pride,” je pošepetala gosposka ženska iz Lisbone na uho svojemu možu. “Treba je samo videti tem otrokom v obraz, pa takoj veš, pri čem si.”

Mož je prikimal in naprej tiho premikal jagode na rožnem vencu. Ni jih pa premaknil mnogo, ko je med množico na novo zašumelo. Sonce gori pod nebom je bilo vse jutro svetlo kot sama nebeška luč. Zdaj je hipoma obledelo, da ga je bilo komaj videti. Bilo je kakor hlebec rumenega sira.

“Pravijo, da se to zgodi vsako pot tik pred prihodom Gospe,” je pojasnila žena iz Lisbone možu na uho. “Gospa je tako svetla in bleščeča, da se sonce kar skrije pred njo.”

Preden je mož prikimal, da razume, je jeknil vznemirjen krik izmed množice:

“Zdaj je tu, zdaj je tu! Poglejte — tamle!”

Mož in žena sta napela oči. Majhen oblak, bel in svetel, je plaval nad pašnikom od vzhoda proti zapadu. Počasi in silno slovesno. Priplaval je do hrastiča in se spustil na njegov vrh. Obličja treh izvoljenih so zažarela v nadzemski blaženosti. Zbrani tisoči niso videli Gospe, vendar je bilo vsem živo v zavesti, da je tam in da jo otroci vidiijo resnično pred sabo. Torej je res tudi to pot držala besedo — peti obisk!

“Kaj nam danes naročate?” je vprašala Lucija vsa žareča od sreče.

Gospa je bila resna in velika slovesnost je bila v njenih očeh.

“Le še naprej molite rožni venec vsak dan, posebno v namen, da bi bilo že konec te vojne.”

“Kaj pa bolniki, ki so tu med temi

ljudmi? Ali jim prinašate zdravje?"

"Nekaterim prinašam. Vsi pa ne bodo ozdraveli, ker Gospod Bog vsem ne zaupa. Vi trije pa glejte, da prav gotovo pridete sem zopet na dan 13. oktobra. Tisti dan pridem, kakor sem že obljubila, pa ne sama kot navadno. Tudi Dete Jezus pride in še sv. Jožef. Ali mi daste besedo, da pridete prav za gotovo?"

"Brez skrbi, jasna Gospa! Vsi trije bomo tu na mestu točno opoldne."

Gospa je zadovoljna sprejela dano besedo, spregovorila pa ni nič več. Oči ni odvrnila od dece, ljubeznivo je počival na njih njen materinski pogled. Pa že se je spustila z vrha hrastiča in drsela z belim oblakom v praznino. Lucija je vedela, da je za danes končan njen nebeški obisk. Obrnila se je proti ljudem in mirno povedala:

"Gospa že odhaja."

V tistem hipu je začel padati spod neba na hrastič in otroke kakor dež cvetnih listov, počasi in dosti na goso. Ljudje so to takoj opazili.

"Glej, glej, cvetje pada iz neba naravnost na one tri tam!"

"Pa res, pa res! Ujemimo jih nekaj!"

Tako in podobno so vzklikali ljudje vse vprek. Množica ljudstva se je zgrnila bliže k hrastiču in lovila, lovila. Toda nihče ni vjel niti enega listnega cveta. Kakor so skrivnostno prišli spod neba, tako so skrivnostno skopneli drug za drugim, preden bi imeli pasti na zemljo ali biti "vjeti" v kaki loveči roki.

Množica je strmela, ali tudi nagajivci in neverneži so se našli med njo.

"Beži, beži," je zasmehljivo zamahnil z roko gosposki človek iz mesta. "To je spretna zvijača, ki so si jo izmislili starši teh prefriganih pastirjev."

Drugim je ta hudobna opazka zaprla sapo.

"Zvijača, da bi bila? Ni mogoče, gospod, tega pa vendar ne smete reči!"

"Pa zakaj ne? Kaj takega se pogosto zgodi. Ljudje hočejo, da se o njih govori in piše, pa se izmislijo take reči. Bom pa ja vedel, saj sem časniški poročevalec."

Vsi so osupnili. Kar se prerine proti tujcu star hribovski pastir, mu pomoli stisnjeno pest pod nos in zažuga:

"Še eno tako, človek gosposki, pa se bova drugače pogledala. Ali ne veste, da je bila sama Mati božja tu med nami? Bog sam je poslal iz nebes tiste cvetne liste in tako zdaj vemo, da je ta kraj posebej posvečen."

Časnikar se je porogljivo smejal. In je ponagajal "lahkovernemu" pastirju:

"Pa dobro, pa dobro. Če je tako in je RES bila tu Mati božja in je ta kraj RES posvečen, zakaj pa ni prišel sem tisti vaš župnik iz Fatime, a? Ali njemu ni za romanje, a? Jaz sem zelo želel ž njim govoriti in ga vprašati par zanimivih reči, pa pravijo, da je ostal kar lepo doma."

Stari pastir se je zmedel.

"Naš Father Fereira? Preveč ima dela, saj veste, Fatima ni majhna župnija in župnik ima poslov čez glavo."

Tudi drugi okoli stoječi so se menili o tem, zakaj župnika nikoli ni sem. Novinar iz mesta je hotel tudi drugih mnenje slišati.

"Torej prav res župnika ni nikjer tukaj?"

"Ne, zastonj bi ga iskali, to vsi dobro vemo."

"No, zakaj je pa k prejšnjim prikazovanjem prihajal?"

"To pa že ne! Niti enkrat ni bil prišel!"

“A, tako! Seveda, he, he! No, zdaj razumem, čisto dobro razumem. Nič več mi ni treba spraševati o tem in onem. Dovolj sem zvedel, lahko grem brž nazaj v mesto in napišem poročilo za časnik.”

Še bolj porogljivo se je smejal, da je staremu pastirju skoraj zavrela kri.

“Prav resno vas svarim, tuji gospod, ne norčujte se iz stvari in zapomnite si, da je to posvečen kraj. Kar se pa našega župnika tiče, bodite uverjeni, da časti Mater božjo in nič manj kot vsak dober Marijin otrok.”

“Že dobro, že dobro! Pa če je tako, pa mi povejte, zakaj ne pride sem skupaj z drugimi ljudmi, da bi počastil Gospo. Ali morda nič ne verjame, da se tu prikazuje Marija?”

Stari pastir je malo pomislil, potem se je pobožno prekrižal.

“Naš župnik je mož, ki ve, kaj je previdnost. Lahko si misli, da sovražniki Cerkve preže nanj od vseh strani in komaj čakajo, da bi mogli kaj reči in zapisati zoper njega.”

Pastir je povedal resnico. Prvi, ki je navalil na župnika, je bil župan iz Ourema, ki ga že dobro poznamo. Očital je župniku, da podpihuje otroke, naj bi poskrbeli nekaj lepih tisočakov domači farni cerkvi. Zato so začeli govoriti o čudni Gospej iz nebes . . .

“Ne bo dolgo, ko bom predpisal, da bodo ljudje plačevali bogato vstopnino, če bodo hoteli prihajati na ta divji pašnik. Le čakaj, zviti mož v črni suknji! Tudi jaz imam včasih kako pametno misel.”

Seveda je to in tako prišlo kmalu na uho Fathru Fereiru. Pa si je mislil, da bo najhitreje pobil taka podtikanja, če se prav malo zmeni za dogodke na Cova da Iria. Seveda bi bil tudi on rad tam

med množico, saj je bil globoko uverjen, da ni vse kar tako tjavendan. Verjel je, da je Mati božja izvolila njegove tri male farane za posebno nalogo v zveličanje duš. Toda rajši je tiho čakal, da najprej škof svoje pove. Škof pa tudi ni mogel nič gotovega reči, dokler ni zvedel od zanesljivih in učenih duhovnikov, kaj je na stvari po njihovih mislih. Father Fereira je vedel, da utegnejo poteči dolgi meseci in morda leta, preden bo višja cerkvena oblast izrazila svoje mnenje.

“In tako je tudi popolnoma prav,” si je spet rekel dobri župnik, ko je sam pri sebi razmišljal te čudne reči. Previdnosti ni nikoli dovolj. Ni da bi se izpostavljali sovražnikom Cerkve v zasmeh in dejali, da se gode čudeži, preden smo do konca gotovi.”

Vendar župnik ni dolgo čakal, škof je kmalu začel fatimske dogodke prav skrbno raziskovati. Že dva tedna po petem obisku nebeške Gospe je neznan duhovnik potrkal pri dos Santovih. Bil je 27. septembra 1917. Bil je učen profesor bogoslovnega semenišča v Lisbonu. Prišel je, da izpraša tri pastirčke o vsem, kar se je bilo zgodilo na pašniku Coca da Iria.

“Najprej bi rad spregovoril na samem z Lucijo, je dejal dekličini materi. “Kje naj jo najdem?”

Mati je bila čudno iznenadena, ni vedela, ali ji je dobro ali tuje pri srcu. Lucije pa ni bilo doma. Brala je grozdje v domačem vinogradu, ne ravno posebno daleč. Če je res treba, bi jo šel lahko kdo klicat . . .

“Pa ni treba, saj ni taka sila. Morebiti pa lahko poprej zaslišim mala dva, saj pravijo, da ni tako daleč do njih.”

Roza dos Santos je prikimala in se brez odmora spustila v dir proti hiši

svoje svakinje. Nič nenavadnega ni bilo zadnje čase, če so tuji ljudje prihajali v hišo in hoteli govoriti z otroci. Da je pa prišel tuj duhovnik, pa še tako učen profesor daleč iz Lisbone, to je bila vendar novica! Hm, zdaj bi otrokom res utegnil zrasti greben! Naj gre še malo naprej vsa tale stvar, pa jim materi ne bosta smeli več reči besede . . .

Mati Roza je bila vsa vznemirjena. Začela je dela sama sebi očitke.

“Oh, ti ljubi moj Bog, le zakaj sem puščala dekletce tja na tisti blaženi pašnik! Mar bi jo bila držala doma, pa bi vseh teh sto in sto sitnosti nikoli ne bilo . . .”

(Nadaljevanje prihodnjič.)

SV. ROŽNI VENEC

Druga skrivnost častitljivega dela: Ki je v nebesa šel.

Po svojem vstajenju je ostal Jezus še štirideset dni na zemlji. Prikazoval se je apostolom zdaj tu zdaj tam. V to dobo spada čudežni ribji lov, ki je simbol Petrovega lova duš. Srečni tisti, ki so vjeti v mreže prvaka apostolov! Takoj po bogatem, uspešnem ribolovu, je Jezus postavil Petra za poglavarja Cerkve. Neko jutro se je zbralo na neki gori v Galileji okrog pet sto učencev in apostolov. Vsi so videli Jezusa in ga slišali govoriti. Potrjeni so bili v veri v Jezusovo vstajenje. To je bilo treba. Veliko izmed njih je pozneje moralo pričati o njegovem vstajenju in so v dokaz resničnosti njih pričevanja prelili svojo kri. Ali gre kdo v smrt za principe, v kate ne veruje? Apostoli so pogosto občevali z Jezusom po vstajenju, zato so

tudi šli veselo v smrt radi vere v Kristusa.

Jezus je svoje prijatelje počasi pripravljaj na ločitev od njega. Bral je v njih srcih globoko ljubezen do njena in je vedel, kako hudo jim bo na zemlji brez njega. Obljubil jim je Tolažnika, Sv. Duha, ki jim ga bo poslal po svojem odhodu v nebesa. Naj čakajo njegovega prihoda v dvorani Nikodema, kjer je Jezus postavil zakrament sv. Rešnjega Telesa.

Jezus ni svojim ljubim prikrival, da pojde od njih kmalu . . . Nekoč jim reče, naj povabijo vse učence v dvorano zadnje večerje. Hoče še enkrat obedovati z njimi — potem odide k Očetu. Gotovo ni noben povabljenec odklonil.

Lepo število se je zbralo. Jezusa je bila sama ljubeznivost . . . “Vaše srce naj se ne žalosti, ker pojdem k Očetu,” jih je tolažil. Po zadnjem obedu so se vsi podali na pot proti Oljski gori. Oglejmo si to zanimivo družbo. Pridružimo se ji, in poslušajmo, o čem govore na tej v cerkveni zgodovini tako važni poti.

Jezus gre naprej z Marijo. Na njegovi levi koraka sv. Peter. Drugi apostoli in učenci slede. Zdaj se prerije do Jezusa apostol, ki ima največ korajže in govori v imenu ostalih: “Gospod, ali boš zdaj vpostavil judovsko kraljestvo?” Kake učence ima Jezus! Štirideset dni po vstajenju je bival med njimi in jim govoril o nebeškem kraljestvu . . . in zdaj jih skrbi judovsko kraljestvo! Tri leta jih je učil in jim razlagal, kako priti v nebeško kraljestvo . . . Kolikokrat jim je jasno povedal, da je prišel na zemljo rešit duše, ne pa rešiti Judov rimskega jarma. Verovali so vanj, videli njegove čudeže . . . Saj morajo vendar videti, kaj je povedal Pilatu: “Mo-

je kraljestvo ni od tega sveta." In zdaj ga ti bodoči stebri njegovega kraljestva duš na zemlji sprašujejo o judovskem kraljestvu. Jezus ni politikar, ni narodni osvobojevalec. Jezus, rešitelj duš! Kako te mora boleti, da se tvoji učenci niso več naučili v tvoji šoli. Slabo so prestali skušnjo. Kaj naj jim sedaj odgovori, da ga bodo razumeli? Tako rekoč presliši za vse Jude tako važno vprašanje in reče: "Ni, da bi vi vedeli čas, ki ga je Oče določil . . . Sprejeli boste moč Svetega Duha, ko bo prišel nad vas in vi boste moje priče v Jeruzalemu, v vsej Judeji in Samariji in celo do vseh koncev zemlje." Apostoli zamišljeno korakajo za Jezusom. Ugibajo, kako razložiti pomen Jezusovega odgovora. Vsa družba napravi ovinek — ne gredo takoj na Oljsko goro, ampak v Betanijo, kjer žive Lazar, Marta, Magdalena. Jezus je dober prijatelj družine in jo hoče še enkrat počastiti s svojim obiskom. Hoče, da bodo ti, njegovi zvesti prijatelji, ki so že tolikokrat dokazali svojo ljubezen do Njega, pričujoči, ko bo odhajal z zemlje. Vsi se zdaj napotijo na Oljsko goro. Srečujejo ljudi, ki se čudijo množici . . . Ne vidijo Jezusa... te milosti so deležni samo njegovi spremljevalci. Samo njegovi izvoljenci smejo gledati njegovo poveljano telo...

Zdaj so dospeli na vrh. Jezus se od vseh, zbranih okoli Njega, ljubeznivo poslovi . . . "Še malo in me boste zopet videli!" jih tolaži . . . Ljubezen je v njegovem pogledu . . . Vsi jo čutijo . . . Kako tudi njih srca gore . . . Vsi pokleknejo, da sprejmejo zadnji blagoslov Dobrega Pastirja . . . Jezusovo telo zažari v nebeški lepoti . . . Samo trije od njih so ga smeli enkrat gledati na gori Tabor takega, kot je sedaj. Ostali apostoli in učenci vidijo zdaj v njem prvič takega kot

bo vso večnost v nebesih. V trenutku je žalost pozabljena . . . Lepota Jezusova jih prevzame . . . Njih srca so napolnjena z nebeško tolažbo. Zdaj okušajo nebeško blaženost . . . Zdaj vedo, kaj bodo uživali vso večnost. Počasi se Jezus dviga in gleda doli na svoje . . . Mariji, ljubljeni Materi, velja njegov zadnji pogled . . . Zdaj priplava od nekod beli oblak, ki skriva Jezusa . . . Zemlja, izgubila si najblažje bitje, najplemenitejšega prebivalca! Pridobila si v nebesih najboljšega posredovalca med Bogom in teboj.

Hrepeneče zro oči apostolov proti nebesom . . . Zemlja je pozabljena . . . Zdaj se zdramijo — kot bi se prebudili iz lepih sanj jim je . . . "Možje Galilejci, kaj stojite in gledate proti nebesom? Jezus, ki je odšel od vas v nebesa, bo zopet prišel tako kot ste ga videli oditi v nebesa." Kdo govori. Med njimi stojita dva moža v belih oblačilih — angela. Zdaj tudi božja poslanca izgineta...

Potolaženi, veseli se vračajo apostoli v mesto. Samo na Jezusa mislijo v njegovi nebeški lepoti.

Vnebohod v nebesih . . . Take radosti kot danes tudi nebesa ne poznajo. Iz pregnanstva na zemlji se je po triintri-desetih letih vrnil Gospod . . . Kako zmagoslavje! Vsi angeli mu hite naproti: Pozdravljen, Kralj večne slave! A Jezus ne prihaja sam . . . Z njim so duše dobrih, ki so pred njim umrle in čakali v predpeklju na njegovo rešenje. In zdaj so po dolgih tisočletjih dospеле v svoj pravi dom . . . Nebesa so njihova . . . na veke . . . zato, ker je Jezus, njih Rešitelj, umrl za nje. Ali more kdo popisati hvaležnost teh duš . . . Na veke bodo uživali Boga . . . po usmiljenju in dobroti božje Osebe . . . In Jezus zasede prestol na desnici božji . . . Kralj nebes! Kralj ve-

soljstva! Kralj izvoljencev! Kralj duš...

O, moja duša, ko gledaš poveličanega Jezusa v nebesih, kjer je šel pred teboj, da ti pripravi prostor, da boš tudi ti nekoč tam, kjer je On, kaj mu boš sedaj povedala? Spodobiti se da ga z angeli moliš, s svetniki zahvaljuješ za njegovo smrt, ljubezen, skrb itd. Prosi ga, da ti čuva tvoj prostor v nebesih. Povej mu, da bo od zdaj tvoje srce večkrat vsaj v duhu pohitelo v nebesa, kjer je tvoj zaklad. Kjer je tvoj zaklad, tam je tvoje srce... Mar ni Jezus tvoj zaklad? Mar ne bo tvoje srce pri njem?

Cerkvena molitev na dan Vnebohoda: Daj, prosimo Te, vsemogočni Bog, da po naši trdni veri v vnebohoda Tvojega edinorojenega Sina, našega Odrešenika, se naše misli vedno mudijo v nebeških prostorih. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu.

Šolska sestra.

MATI JE ŠLA NA POČITNICE

Iz angleščine

KAKO lep spomladanski dan!" pravi Mr. Okorn ko je družina sedela pri skupnem zajutreku, in pogleda skozi okno, katero je spomladansko sonce lilo svoje prijetne žarke.

"Da, prekrasen!" mu pritrdi žena.

"Popoldne bo kakor nalašč za daljši izlet. Včeraj sem omil avto. Je kakor nov!" predlaga najstarejši sin John

"Peljimo se k stari materi v Lakeville! Kako lepo bo skozi novo ozeleneli gozd!" prosi mala Bernice.

"Zakaj pa ne? Tudi jaz sem na to mislil. Že dalj časa nismo bili tam. Ali ne

misliš?" pravi Mr. Okorn in pogleda ženo.

"Dobro!" mu odgovori žena ne da bi ga pogledala, vsa zamišljena. "Po obedu me boste peljali na postajo na vlak, vi boste potem pa lahko šli naprej in boste tudi v moje imenu pozdravili staro mater."

"Na postajo? Na vlak?" se začudi Mr. Okorn in začudeno pogleda ženo. Tudi otroci je pogledajo vsi začudeni. Saj ni nič omenila, da misli kam iti.

"Da! Ob eni gre moj vlak!" odgovori odločno Mrs. Okorn in še vedno gleda v krožnik pred seboj na mi zi.

"Kam pa greš?" vprašuje mož in kar ne more premagati svojega presenečenja.

"Na male počitnice grem!" odgovori žena še bolj odločno in pogleda moža.

"Na počitnice? Smešno!" pravi mož skoraj nejevoljen.

"Ali ne misliš, da sem si jih po dvajsetih letih dela in skrbi zaslužila? Vsa leta nisem bila nikjer. Vedno doma!" pravi.

Možu je glas zaprlo. Začudeno jo gleda molče. Ne razume jo. Saj ni nikdar niti z besedico omenila, da misli na kake počitnice?

"Ne zameri, dragi možiček in ne huduj se nad menoj! Odločila sem se, da grem v Cleveland obiskat svojo sestro. Kam bom šla potem, se bo odločilo v Clevelandu," nadaljuje Mrs. Okorn kakor sama za se.

"Toda Ma, kdo bo pa skrbel za dom v tem času?" vprašuje ves začuden John.

"Kdo bo pa kuhal?" je radovedna Jožica.

"Ne bojte se! Vse je poskrbljeno. Vse sva uredili z Mary, kajne Mary?"

"Da!" pravi kratko najstarejša hči

Mary in povesi žalostno svojo glavo, da je bil Mr. Okorn še bolj začuden.

“Ne razumem te!” pravi žalostno. “Pa kar naenkrat si se odločila!”

“Ne naenkrat! Že dalj časa mislim na te počitnice. Včeraj sem se pa kar odločila, da grem. Ne morem pomagati. Pullman imam že poskrbljen. Jutri zjutraj sem v Clevelandu. Glede kuhe in gospodinjstva sva se že z Mary dogovorile. Ostala bo doma in ne bo šla na delo za dni, ko me ne bo doma. Vse bo lepo oskrbljeno,” pravi Mrs. Okorn.

“Da, mati, nič se ne bojte! Vse bo lepo preskrbljeno. Nič vas naj ne skrbi!” ponovi Mary še bolj žalostno.

Ko bi bili Mr. Okorn in bratje in sestre bolj natančno pogledali Mary v obraz, bi bili videli, da so jo solze zalile.

“Vsa leta nisem bila nikjer. Čas je ugoden, vreme je lepo, vročine še ni. Ravno prav bo. Pa sem se odločila in grem!” pravi tako odločno, da je Mr. Okorn spoznal, da je tu vsak ugovor brez pomena.

“Kedaj pa misliš priti nazaj?” jo vprašuje, ki se ji kar ne more načuditi, kaj ji je prišlo v glavo. Saj se je vsikdar o vsem najprej z njim pogovorila! Sedaj pa nič! Tako nenadoma!

“Tega pa ne morem povedati danes! Morda čez en teden, morda preje, morda pozneje. Bom že brzojavila, kadar bom prišla, da boste prišli na postajo pome.”

In tako je tudi bilo. Obed je že Mary pripravila, ker se je mati pripravljala za pot.

Po obedu so se odpeljali na postajo, kjer so se poslovili od nje, vsi žalostni. Še enkrat je vse poljubila vsa v solzah in vlak jo je odpeljal.

Težki so bili naslednji dnevi za družino brez matere. Niso bili tega vajeni.

Mary je sicer oskrbela vse, da je bilo vse v redu. Vendar tako, kakor je znala samo mati, pa Mary ni znala. Preveč so bili razvajeni z materino skrbnostjo in natančnostjo. Pa prvi dan in prve naslednje dni je še šlo. Potem je pa postajalo vsem vedno bolj dolg čas. Pri skupnih obedih je bilo vse tako prazno in žalostno. Tiho so pojedli in se razšli. Otroci, ki so hodili še v šolo, so prihajali domov tako počasi in brez veselja. Vsaki dan so se dalj časa pomudili med otroci na ulici. Preje tega niso smeli. Mati je pazila, da so bili doma o pravem času. Takoj so morali dati odgovor, kje so bili, če so le nekoliko minut zamudili. Tudi Mary je skušala paziti na to, pa niso vzeli tako resno, kakor pri materi.

Posebno dolgi in dolgočasni so bili večeri. Tako zelo je manjkalo matere in sicer vsaki večer bolj. Več večerov so se odpeljali ven, ali šli v “movies”, da bi bil krajši čas.

“Kedaj pridejo mati domov?” vprašuje mali Korelček naprej in naprej in spravlja očeta v zadrego, ko ne ve, kaj bi mu odgovoril.

“Kako je žalostno brez matere!” toži John. “Neznosno! Da bi že skoraj prišli!”

Oče jih tolaži, kolikor more, dasi je bilo tudi njemu vsaki dan težje in neznosneje.

“Le počakajte!” jih tolaži. “Morda pride že jutri! Vsaki dan jo pričakujem.”

“Tako dolgo jih ni!” zajoka Krelček, da je bilo vsem težko in so vsem polile solze oči.

“Pa čudno, da tudi nič ne piše?” misli John. “Samo takoj, ko je prišla v Cleveland, je sporočila kratko, da je srečno tja prišla. Potem pa nič več. Se-

daj že pet dni ni nič pisala!"

"Bo že! Le potrpiamo! Na počitnice je šla. Naj ima nekoliko oddiha!" jih tolaži Mr. Okorn, dasi se je temu tudi sam čudil.

Šele šesti dan je prišla razglednica.

"Sem kar tu. v Clevelandu ostala. Upam, da ste doma vsi zdravi in je vse v redu. Vse lepo pozdravlja ljubeča mati." Samo to piše.

"Pa bolnica sv. Aleksija je na razglednici!" pravi John, ko čita razglednico. "Morda stanuje teta kje v bližini! Velika bolnica je!"

"Mogoče!" pravi Mary in se hitro obrne proč in gre v kuhinjo. Solze so jo zalile. Da bi jih drugi ne opazili, je odšla v kuhinjo, kjer se je zjokala.

Naslednje dni so prihajale razglednice vsaki dan. Vsi so jih bili veseli, dasi so jim vzbujale vedno večje težje po ljubljeni mamici. Res, težki dnevi so bili za družino ti dnevi materinih počitnic.

Nekako šele po štirinajstih dnevih so bili ravno pri večerji, ko pride brzojav.

"Mati pridejo! Mati pridejo", zakriče veseli otroci.

"Da, jutri pride," pravi Mr. Okorn, ko prečita brzojav najprej za se.

"Jutri zjutraj pridem z vlakom ob devetih!" ga prečita glasno. Bil je že skrajno nejevoljen in nervozen, da je toliko časa ni. "Predolge počitnice si je vzela!" si misli. Začelo se je pa tudi njemu dozdevati, da s temi materinimi počitnicami nekaj ni v redu. Zakaj saj njemu ne piše več? Domišljjal si je različno, toda prave razlage si ni mogel najti.

"Haaaa!" prasnejo vsi v veseli smeh!

"Saj je že čas!" pravi nejevoljno Mr. Okorn.

"Hvala Bogu!" vzdihne veselo Mary.

"Vse te materine počitnice se mi zde

nekam sumljive? Čudna se mi zdi vsa ta stvar!" se ne more Mr. Okorn več premagati, da bi ne rekel.

"Nič ni sumljivega," pravi Mary veselo.

"Kaj ne bo sumljivo? Še nikdar ni šla nikamor. Sedaj pa za toliko časa in ne da bi preje kaj povedala, da gre!" se huduje oče.

"Pa veste, oče, kje je bila?" vprašuje Mary, kakor sta se z materjo dogovorile predno je odšla.

"Rekla je, da gre k sestri!" odgovori kratko Mr. Okorn.

"Da, šla je najprej k teti, pa samo takoj ob prihodu v Cleveland za kratek obisk. Potem je šla pa k specialistu, ki jo je preiskal in morala je v bolnico," govori Mary.

Vsi so prebledeli in se začudeno spogledali, zlasti Mr. Okorn.

"V bolnico?" začudeni vsi vzkliknejo.

"Da, na operacijo! Mati se že dalj časa ni počutila dobro. Bila je večkrat tukaj pri zdravniku, ki ji je svetoval, naj gre čim preje na operacijo, ki ne bo nevarna. Šla je zato še k specialistu v Cleveland, da jo še enkrat on preišče in pove, če je res operacija tako nujno potrebna. Tudi specialist je potrdil, kar ji je tukajšnji zdravnik svetoval. Tako je šla in se dala operirati!" razloži Mary.

"Operacija!" vskliknejo vsi prestrašeni.

"Pa zakaj vsega tega ni meni povedala?" pravi skoraj jezno Mr. Okorn.

"Oče, niso hoteli ne vas, ne drugih razburjati. Meni so povedali, pa mi strogo ukazali, da ne smem tega povedati nikomur, dokler brzojav ne pride, da se vrnejo domov. Če bi to povedali, bi vi, oče, gotovo hoteli iti z njimi, ali jih obiskati. Toda kako naj pustite trgovino ravno sedaj v teh časih samo?"

Pomoči nimate. Zapreti trgovino tudi ne morete. Samo težko bi vam bilo, še bolj pa materi. Operacija, kakor vse kaže, je dobro izpadla in mati se vračajo ozdravljeni domov. Koliko grenkih ur so nam s tem prihranili!" razlaga Mary dalje.

Seveda so bili drugo jutro vsi na kolodvoru! O, to je bilo veselo snidenje!

Vsi presrečni so mater pozdravljali in jo objemali, ko se je vrnila s svojih "počitnic".

"Mamica nikdar več ne boste šli na "počitnice!" jo objema mali Korelček.

"Posebno pa na take "počitnice" nikdar več!" pravi mož, ko sta se objela.

K.

Spet imamo slovenskega novomašnika. N je govo ime je Rev. FERDINAND B. DEMŠAR in svojo novo mašo je zapel v cerkvi sv. Barbare, Bridgeville, Pa., dne 26. maja letos. Prihaja iz odlične slovenske družine v Presto, Pa. Njegovi starši so se priselili v Ameriko iz Poljanske doline nad Škofjo Loko. V družini je bilo osem otrok, od katerih je naš novomašnik šesti. Sedaj so vsi drugi že pomoženi in poženjeni. Rev. Ferdinand je sprva študiral za svetni stan in je bil šest let uslužben pri neki trgovini. Nato se je odločil za duhovniški poklic in je šel študirat v semenišče sv. Vincencija v Latrob, nato pa bogoslovje v Loretto, Pa. Tako je prišel do oltarja že v svoji moški dobi 32 let. Posvečen je bil dan pred svojo novo mašo v Altooni in sicer kot prvi slovenski tukaj rojeni duhovnik iz pittsburške škofije, seveda tudi kot prvi iz župnije svete Barbare. Pri novi maši mu je pridigal Rt. Rev. kanonik J. J. Oman v slovenskem jeziku. Razume se, da sta njegova oče in mati zvesta naročnika na naš list. Njima, gospodu novomašniku in vsem

**RAZGLEDNIK
PO DOMU
IN SVETU
LEMONTSKI
POROČEVAVEC**

njegovim sorodnikom, kakor tudi vsej župnji svete Barbare, naš list izreka najiskrenejše čestitke.

Slovensko novo mašo so imeli tudi v Rimu. Imel jo je tam Slovenec Rev. Belej, o katerem pa za enkrat ne vemo drugega povedati ko to, da je doma od nekod s štajerskega. Novo mašo je pel na dan sv. Jožefa letos v največji cerkvi katoliškega sveta — pri sv. Petru v Rimu. P. Hugo, ki nam je o tem poročal — žel, je bolj mimogrede — pravi, da je bilo najbrž prvič, da se je v tej ogromni cerkvi tako mogočno glasila znana pesem: Novi mašnik, bod' pozdravljen! Pridigal je novomašniku Slovenec, jezuit P. Anton Prešeren, ki je že dolgo časa v Rimu kot generalni asistent vrhovnemu

predstojniku jezuitskega reda. Slovenskih svatov je imel novomašnik jako veliko, če se pomisli, da je zapel svojo prvo Glorijo v Rimu, ne morda kje v domovini. Zbrali so se skoraj vsi "rimski Slovenci—" pa tudi iz bližnjih begunskih naselbinn ali taborišč so prišli v lepem številu.

Opevskem zboru pri tej novi maši je pa treba posebej kaj povedati. Bilo jih je nič manj kot 60 in so prišli iz begunskega taborišča v Servigliano. Po večini so bili kmečki ljudje, ki so bili pač nekdanj v domovini člani pri raznih domačih pevskih zborih, bodisi cerkvenih, bodisi svetnih. V begunstvu so se združili v skupen pevski zbor, ki ga je izvežbal mlad duhovnik, Rev. Pogačar, sin nekdanjega učitelja v Kamniku, ki je zdaj že v večnosti. Ta pevski zbor je torej "romal" v Rim za novo mašo na dan svetega Jožefa in je svojo nelahko nalogo sijajno izpeljal. Vsi navzoči so strmeli nad lepimi glasovi, nad njihovo popolno izvežbanostjo in nad lepoto slovenske pesmi. Na zunaj je pa ta pevski zbor izgledal pač —

po begunsko. Pevci in pevke so nosili svoje "postelje" kar s seboj, namreč vsak po eno "deko", ki so si jo zvečer v kaki prazni sobani pogrnila na tla in tako prenočevali. Pičlo hrano so po dvakrat na dan — ali morda samo enkrat — dobivali v papeški "ljudski kuhinji", ki je še vedno odprta v Rimu za vse take in podobne siromake, ki nimajo kam drugam sestiti za kako južino ali malico. Kakšna hrana se dobi v kaki "ljudski kuhinji" zlasti danes, si lahko misli vsakdo, ki ve, da so svoj čas v Ljubljani svoji ljudski kuhinji pod gradom študentje dali ime — "fovš luknja". Pa čeprav so bili pevci in pevke iz Servigliana slabo prespani in bolj lačni kot siti, trdijo vsa poročila, da jih med petjem te neljube okolnosti niso prav nič motile.

Celo misel na javen koncert v Rimu so sprožili ti begunski pevci, ko so se bili odločili, da pojdejo pet k sv. Petru za novo mašo. Kar so bili zamislili, so tudi sijajno izvedli. Razni odločilni ljudje so sprva zmajevali z glavami in rameni in je že kazalo, da lepa misel ostane samo — lepa mise. Vendar so se našli med begunci tudi taki, ki se niso ustrašili takega podjetja, in so začeli hoditi od vrat do vrat, dokler ni bilo v redu vse, kar je treba za tako veliko stvar pripraviti. Res so nastopili s koncertom slovenske cerkvene in narodne pesmi takoj drugi dan po novi maši in sicer v veliki dvorani, ki jo imajo v Rimu

za take in podobne nastope in se imenuje dvorana sv. Roberta Belarmina. Pogum se je izkazal upravičen, zakaj dvorana se je napolnila do zadnjega kottička. Poleg raznih slovanskih narodnosti so prišli koncert poslušat seve Italijani, Angleži, Amerikanci in zastopniki skoraj vseh drugih narodov pod nebom, ki jih danes najdete v Rimu v takem številu kot nekdanj v Jeruzalemu na tisti prvi krščanski binkoštni praznik. Zadnji pomislek je pa šel raketom žvižgat, ko je odzvenela prva pesem in je zadonel po dvorani ogromen plosk. Pri nadaljnjih točkah so imeli slovenski pevci poslušalce že kar v žepih — mehke kot vosek. Uspeh koncerta je bil stoočstoten.

Ko so si begunski pevci tako "osvojili" Rim, se niso smeli takoj vrniti v svoje taboriščne barake. Nova vabila za daljše in krajše nastope so kar deževala. V nadaljnjih dnevih so peli zjutraj v kaki cerkvi, popoldne spet v kaki dvorani. Peli so tudi na vatikanski radio, ki je vzel njihovo pesem na plošče in jo od takrat od časa do časa igra. Višek njihovih nastopov v Rimu je pa nastopil, ko so bili sprejeti pri sv. Očetu in ga pozdravili s slovensko pesmijo, neko Marijino. Sveti oče je poslušal kakor zamaknjen in ni mogel prehvaliti lepote naše pesmi, pa tudi pevcem se je čudil, ki so tako lepo peli. Zaradi njihove bridke usode jih je tolažil, kakor je vedel in znal, ter jih

odpusil z očetovskim blagoslovom.

Preden so naši pevci odšli iz Rima, so morali še enkrat nastopiti v Belarminovi dvorani, ki je bila spet napolnjena. Poslavljaljati so se pa šli od Rima k domačinkam — slovenskim šolskim sestram. V njihovi kapeli so opravili svojo poslednjo rimsko pobožnost s petimi litanijami in blagoslovom. Potem so zadelili svoje "deke" ali koce na svoje rame in stopili na cesto — za pot nazaj, odkoder so bili prišli. Toda še enkrat so obstali, stopili skupaj in zapeli ono lepo: V Gorenjsko oziram se skalnato stran . . . Tisti, ki so jih poslušali in so pesem razumeli, so začutili, da jih nekaj duši v grlu, zakaj vsem se je zdel ta hip najbolj ganljiv od vsega, kar so ti pevci Rimu prinesli in kar so tam počeli. Kako bi jim pač vsakdo privoščil, da bi se mogli res v kratkem ozirati v gorenjsko "skalnato stran", namesto da so morali nazaj v svoje taboriščne barake . . . P. Hugo pa dostavlja, da so poleg svojih "kocov" vendar odnesli s seboj tudi nekaj obleke zase in svoje v Serviglianu. In ta obleka je bila prišla v Rim iz Amerike — od LIGE KATOLIŠKIH SLOVENCEV. Tako smo bili tudi mi Amerikanci nekoliko udeleženi pri teh slovesnostih, zakaj Rim sam, kakor je tudi velik in slaven in imeniten, tem siromakom ni mogel dati takih "odpuskov" na pot proti "domu", kakor smo jih jim dali mi —

le žal, da jih nismo dali še veliko več!

Slovenskega novomašnika ima letos tudi Kanada.

Njegovo ime je Rev. Steve Malnar. O njem smo že pisali v teh odlomkih pred meseci in smo povedali, kako so si želeli njegovi prekmurski rojaki v Torontu in Hamiltonu, da bi smel imeti svojo novo mašo med njimi, saj je bil do letos v torontskem bogoslovnem semenišču. Žal, njihova želja se ni izpolnila, zakaj novomašnikov škof zahteva, da zapoje svojo prvo Glorijo v Calvary, daleč na zapadu od Toronta. Zato so mu omenjeni rojaki napravili vsaj lep "party" v nedeljo 19. maja. Nova maša bo pa enkrat v juniju. Tudi nam je žal, da se ni izpolnila goreča želja dobrih Prekmurcev okoli Toronta, zakaj naš list ima med njimi zveste naročnike in bi jim prav privoščil to veselje. Toda če se ne da napraviti, naj pač bo, kakor more. Gospodu novomašniku Rev. Malnarju pa voščimo vse dobro, posebno to, da bi bil prav dober duhovni pastir, kjerkoli bo nastavljen, kakor njegovi prekmurski rojaki s prepričanjem napovedujejo. Bog ga živi!

Rev. M. J. Butala, župnik pri sv. Jožefu v Jolietu, se pa te dni sonči v svojem srebrnem mašniškem jubileju. Zares se sonči, zakaj njegovi vdani župljani so mu pripravili toliko lepega za njegov dan, 19. maja, da tega dne gotovo nikoli ne bo pozabil. O zunanjih slavno-

stih ste ali boste čitali drugod, mi naj le omenimo, da mu imata spregovoriti pri srebrni maši kot pridigarja Rev. John Plaznik in Rev. Alojzij Koren iz Sheboygana. Father Butala je odličen in vedno bolj znan slovenski duhovnik v Ameriki, zakaj ni le župnik ene najlepših slovenskih župnij v Ameriki, ni poleg tega samo še duhovni vodja KSKJ, ampak tudi predsednik Lige Katoliških Slovencev, ki je takoj v prvem letu svojega nastopa pod njegovim predsedstvom pokazala nepričakovano veliko agilnost. Naš list iskreno čestita letošnjemu srebrnemu mašniku in se veseli njegovega jubileja z vsemi, ki se zavedajo, da tak dan ne sme iti mimo brez primerne proslave. Na mnoga leta, gospod Srebrni mašnik!

Rev. Krištof Jelenič, hrvaški duhovnik, ki je pred par tedni prišel v Ameriko iz Rima, se je te dni mudil v Jolietu kot gost Rev. Butale. Oglasil se je tudi pri nas v Lemontu. Doma je od Splita v Dalmaciji in je bil med begunci od lanskega maja. V Rimu se je seznanil s škofom Griffinom iz Springfieldda in ta ga je kratkomalo povabil s seboj v Ameriko. Tako je prišel v to deželo. Vedel nam je mnogo zanimivega in poučnega povedati iz življenja beguncev, tudi slovenskih. Na vsej svoji poti preko Slovenije, Avstrije in Italije je bil v tesnih stikih tudi s Slovenci. Pri nas v Lemontu se je živo zanimal, ko je gledal, kako delamo pakete za be-

gunce. Pregledoval je kos za kosom blaga, ki je romalo v pakete, in je sproti tolmačil, kaj to in ono za begunce pomeni. Dejal je: **Malo časa sem v Ameriki, pa sem videl dovolj, da si mislim: Ako bi Amerikanci tako dobro poznali begunsko življenje kot ga poznam jaz, bi z lahkoto nabrali po raznih kotih toliko na pol zavrženega blaga, da bi se beguncem kar samo smejalo, ko bi ga prejeli. Amerikanci še zmerom ne veste, koliko dobrega bi lahko storili z majhnim trudom in neznatno izgubo zase, ako bi se zares zavzeli za otiranje solza nesrečnim izgnancem...** Ali nam bodo take besede šle naravnost — k srcu?

○ preganjanju verske svobode v stari domovini

nam je tudi vedel marsikaj povedati Rv. Jelenič. Ker zdaj živi v Springfieldu, Ill., med "pravimi" Amerikanci, je dejal tole: Mislil sem, da bom moral neslovanskim Amerikancem mnogo razlagati, kako je v Jugoslaviji pod Titom, zato sem si namenil, da bom prav pridno študiral angleščino. Zdaj pa vidim, da so Amerikanci drugih narodnosti, vsaj katoliški, boljše poučeni o stanju tam v stari domovini, kakor moji lastni rojaki, Hrvatje in menda tudi Slovenci. Ti so še vedno deloma pod vtisom silne propagande, ki jo dela komunizem pod raznimi krinkami tu med jugoslovanskimi in drugimi slovanskimi izseljenci. Angleško govoreča Amerika, tako se mi zdi, je že domala vsa spregleda-

la, kakšna silna napaka je bila narejena in kako se je grešilo proti demokraciji in človeškim svoboščinam, ko je Amerika z Anglijo vred pristala na podpiranje komunističnega Tita. Kjer trpe vse svobodščine, človeku dane od samega Boga, je popolnoma jasno, da trpi tudi svoboda vere. Pod komunisti pa ta še v prvi vrsti.

LIGA KATOLIŠKIH SLOVENCEV

Skoraj vsak teden čitate v drugih časopisih, ki bolj pogosto izhajajo kot naša Ave Maria, kako napreduje delo LIGE. Mislim, da mi v našem mesečniku ni treba kaj dosti ponavljati.

Čitali ste, kako je kardinal

Stritch povedal, da pridejo v doglednem času sem v Ameriko sirotni slovenski otroci, ki jih bo treba oskrbeti. Nič ne dvomim, da boste naročniki in bralci tega lista med prvimi, ki se boste za to dobro stvar zavzeli.

Čitate tudi, kako se od vseh strani zahvaljujejo begunci za prejete darove v denarju in obleki. Ni dvoma, da vas tako branje gane in naredite sklep, da boste še naprej darovali, kolikor vam bo le mogoče. Nikar pa ne pozabite, da je tudi vsak kos ponošene obleke, še vedno enako dobrodošel kakor denar. Prosim, pošiljajte še nadalje na moj naslov v Lemont!

To zdaj že tudi vsi veste, da se bo vršila dne 29. junija letna seja ali konvencija LIGE v Clevelandu, drugi dan pa velika zunanja proslava pod imenom BARAGOV KATOLIŠKI DAN. Vabljeni ste že zdaj tudi od drugod, ne samo iz Clevelanda in njegove bližine, da se tiste prireditve udeležite.

V aprilu in maju nisem nič poročal o LIGI v listu Ave Maria, saj že od drugod veste, zakaj ne. Zato sem pa objavil v drugih listih, ko-

liko je tiste mesece prišlo za LIGO naravnost v Lemont in je bilo od tu poslano blagajniku, Mr. Zalarju, potem pa večinoma že tudi naprej med begunce. Kar se je pa nabralo do srede meseca maja in sem pred kratkim poslal blagajniku, je bilo \$380.00, torej izjemoma bolj majhna svota. Pa zdaj boste gotovo spet bolj "pritisnili", za kar se toplo priporočam. V gornji svoti so pa vključeni naslednji prispevki:

Po \$25: Rev. F. Požek iz Minnesote;

Po \$10: Mrs. Fr. Jalovec, Argo; Helena Marn, Ely;

Po \$5: Mr. Mrs. Ant. Tomazin; Frank Hochevar; M. Stariha; M. Janzel; John Herauer; N. N., Montana;

Po \$3: Helen Podpadec; Joseph Ray;

Po \$2: Ignac Pancar; Logar Johana; V. Pogačnik;

Po \$1: Tereza Mozic; C. Pristopec.

P. John Ferlin prejel za bogoslovce \$180.00.

Za določene osebe od neimenovanih \$111.00. — Skupaj \$380.00.

Rev. Alojzij Medic, OFM, tajnik

BOG PLAČAJ DOBROTNIKI!

ZA DAR — Po \$5: J. Paulin. — **Po \$3:** Mr. Mulec. — **Po \$1:** N. N., Mrs. F. Bolte, M. Jalovec, M. Hochevar, M. Dolinšek. — **Po 50c:** T. Sterling, Mrs. L. Lesar.

ZA SEMENIŠČE IN DRUGO — Po \$150: N. N. — **Po \$100:** N. N. — **Po \$50:** N. N. **Po \$30:** Mrs. K. M. — **Po \$20:** Mr. J. Potokar. — **Po \$10:** A. Grdina. — **Po \$8:** J. Kočin. — **Po \$5:** J. Zaman, M. Smrekar, H. Nactigal, Mrs. Jalovec, Mrs. Trontel, J. Mlakar, M. Bohte, F. Mesojedec, N. N., Mrs. J. Habjan, Mrs. F. Bokal, Mrs. Marinko, Miss A. Marinšek, J. Mishmash. — **Po \$3:** M. Levar, Mr. Mrs. Tutin, M. Rojc, Mr. Mrs. Sterniša, J. Anžiček, M. Gorup, Mrs. F. Paul, Fam. Perušek. — **Po \$2.50:** Mrs. J. Per, M. Krantz, Mrs. Cook, Rev. M. Jager, Mrs. Maniza. — **Po \$2:** A. Oratch, F. Pe-

terka, M. Anžlovar, Mrs. Pogačnik, Mrs. Muhič, Mrs. L. Kralj, Mrs. R. Verbič, M. Zaletel. — **Po \$1.50:** F. Pirnat, M. Berdek, L. Bandi, N. N. — **Po \$15:** Rev. Tomc, Rev. Cimperman. — **Po \$10:** N. N. — **Po \$5:** Mrs. Novak, C. Bobnar. — **Po \$2:** U. Cerkevich. — **Po \$1:** Mrs. Gunde, Mrs. F. Mikatec, Mrs. M. Zaletel, J. Iller, Mr. Tegel, C. Pristopec, B. Panian, Mrs. M. Pangre, F. Pirnat, J. Zupančič, Mrs. J. Krnc., Miss A. Perušek, J. Erjavec, Mrs. M. Košir, M. Kováč, J. Hribar, Mr. Hren, M. Lužnar, Mr. J. Mautz, M. Cimperman, F. Kragel, Mrs. F. Drasler, A. Starich, M. Bencin, J. Pavel, Mrs. Novak. — **Po 75c:** M. Gerbek. — **Po 50c:** M. Klepec, Mrs. M. Vidmar, J. Traiber, Mrs. J. Buchar, Mrs. D. Drmes, Mrs. J. Turk, Mrs. Useničnik, A. Urbančič, K. Bartel, J. Straus, J. Kokalj, A. Bukovec, Mrs. A. Kogovšek, Mrs. Čelik, Mrs. A. Beg. — **Po 25c:** L. Gregorčič.

ZA BARAGOV ROMASKI DOM — Po \$100: N. N. — Po \$10: Mrs. F. Prhne, Mrs. Knaus, M. Zabret — Po \$5: Mr. J. Javornik, Mrs. T. Narobe, F. Suscha, F. Hochevar. — Po \$3: Mrs. N. Haffman, C. Anziček, F. Smrke. — Po \$2.50: J. Velikonija. — Po \$2: Mrs. Kunter, B. Stareshinič, A. Oratch, R. Lamšek, J. Ray, Mr. F. Boyanc, Mrs. F. Shega. — Po \$1.50: Mr. J. Petrich. — Po \$1: M. Kavaž, I. Logar. — Po 50c: Mrs. J. Hegler.

ZA DEVETDNEVNICO Z LUČKAMI — Po \$15: K. Judnik. — Po \$10: I. Korian, J. Vidergar, J. Anziček, A. Perušek, J. Smrdel, A. Shmuh, J. & V. Marn, F. Pirs, M. Koren, I. Petrinčič, M. Flajnik, M. Zabret, A. Jazbeck, J. Gornik, M. Struna, M. Florjance, G. Flajnik, N. N., M. Milavec. — Po \$10.50: J. Barbes. — Po \$8: Mrs. A. Picely. — Po \$6: A. Matka, H. Marn, A. Bukovec. — Po \$5: A. Ferk, A. Gašpar, A. Brankovich, G. Polajnar, Mrs. C. Jarc, Mrs. F. Hochevar, Mrs. A. Korelc, A. Savor, L. Srebernak, N. Haffman, M. Kmet, M. Yugovich, G. Vukovich, M. Gornik, H. Auserer, M. Hren, J. Hočevan, Mrs. T. Narobe, Mrs. M. Skully, Mrs. J. Panian, J. Snyder, A. Marinšek, Mr. J. Kosmach, J. Knaus, Mrs. J. Habjan, M. Jarnevič, J. Mishmash, M. Oberstar, J. Dremely, Mrs. Simonelič, Mrs. M. Butala, A. Stareshinich, A. Fink, L. Adamič, F. Rogina, A. Borsnik, Mrs. T. Potočnik, M. Zelko, J. Peterka, F. Sajec, J. Michelich, M. Šircelj, F. Perme, L. Stonich, Mrs. U. Babich, F. Ivančič, A. Muren, Mrs. F. Kovačich, A. Berus, M. Meljač, F. Trampus, F. Iltz, Mrs. Skowronska, K. Lovrin, R. Glazar, M. Sajovic, K. Modrcin, A. Unetich, C. Marolt, F. Petrič, T. Glavič, Mrs. Malley, A. Knauss. — Po \$4: Mrs. P. Royance, Mrs. U. Strubel, C. Govednik, M. Kerzich, A. Kness. — Po \$3: N. N., J. Hočevan, F. Holst, R. Klemenčič, R. Zajc, J. Ray, J. Stimec, M. Trusnik, A. Zupan, M. Oblak, Mrs. J. Mramor, Mr. F. Bojanc, Mrs. A. Stepan, M. Brezar, Mrs. F. Shega, A. Shver, A. Anžur, M. Usnick, Mrs. M. Zupančič. — Po \$2.50: Mrs. R. Gajnar, J. Menard, F. Ošaben, L. Dolinšek, J. Russ, F. Pogačnik, Mrs.

J. Jelenčič, J. Ožbot Jr., Mrs. V. Koller, J. Makovic, A. Ferenčak, J. Bregar, Mrs. Drasler, K. Sitar, K. Lopčič. — Po \$2: E. Lončarich, Mrs. M. Oblak, M. Brezar, M. Repenshek, P. Laurich, Mr. F. Sedniak, Mrs. M. Koncilia, M. Ivanetič, Mrs. A. Kodrič, V. Sustersič, U. Ivšek, M. Globokar, J. Šimec, A. Somrak, U. Tratnik, J. Brodnik, F. Kožina, A. Šustar, F. Horžen, A. Judnich, R. Dresčik, J. Bezljaj, J. Perko, P. Kure, G. Močivnik, M. Škubic, M. Škerl, Mrs. Levar, J. Kirn, J. Kočin, Mrs. J. Škufca, M. Hajdinjak, C. Traven, A. Moonich, F. Jeršin, A. Žagar, J. Kasček, J. Sedmak, F. Školaris, Mrs. A. Švigel, Mrs. M. Rojc, Mrs. J. Meglen, L. Fon, J. Stefanič, Mrs. M. Smrekar, M. Hochevar, Mrs. Kožuh, A. Boldin, F. M. Zupančič, M. Habian, M. Knaus, M. Komp, J. Straus, Mrs. F. Hribar, Mrs. M. Vogrič, A. Ponikvar, F. Krebelj, T. Subič, F. Klančar, M. Kremesec, J. Traiber, M. Korenchan, M. Pančar, A. Krulc, Mrs. M. Vidmar, M. Barle, M. Chernich, A. Zeller, R. Pozep, K. Toporiš, K. Subič, J. Jakel, J. Brence, J. Zabukovec, A. Tomažin, M. Tomsich, A. Nemgar, M. Sadar, A. Vočina, F. Suscha, Mrs. E. Gabrenja, A. Pintar, Mrs. M. Paulich, Mrs. A. Zakovich, Mrs. Jalorec, A. Coff, A. Kren, Mrs. A. L. Markoya, Mrs. A. Roša, A. Ellenich, J. Struna, M. Lavtizar, T. Grum, H. Nachtigal, J. Korenčich, M. Habič, A. Stimetc, J. Velich, A. Prijatelj, C. Jeglič, H. Podpadec, F. Smrke, J. Logar, J. Marolt, K. Judnich, J. Bradač, F. Perovšek, A. Školar, F. Gerchman, S. Jenko, M. Prosor, F. Švigel, R. Skiff, J. Pelhan, F. Roitz, M. Roseman, F. Košir, J. Pavlesič, J. Ziherl, R. Sementc, J. Sever, K. Biček, R. Markel, A. Molek, J. Varšek, M. Prasnikar, M. Kapsh, Mrs. A. Vauputič, M. Leustik, C. Pristopec, M. Janze, J. Brulc, M. Prhne, M. Kobe, M. Grezeta, J. Heraver, J. Pajk. — Po \$1.60: H. Žgajnar. — Po \$1.50: M. Rigler, Mrs. J. Mozič, J. Lubi, Mrs. J. Rozič, G. Ivančič, C. Tassoti, F. Zadnik, M. Kostelec, A. Zupančič, A. Stepanich. — Po \$1.10: Mrs. J. Kaplan. — Po \$1: M. Videtich, C. Pogorelc, Mrs. F. Zajc, Mrs. A. Nose, M. Golobich, M. Haffner, L. Hren, A. Kastelic, Mrs. F. Sardoch, C. Bo-

hinc, F. Perme, M. Bazič, B. Zokan, F. Francelj, M. Plautz, J. Škerl, Mrs. Jirekovsky, J. Godec, A. Krapec, Mr. Mrs. J. Boldin, J. Petkovšek, M. Lužar, A. Tomsič, S. Turnar, R. Kočevar, T. Stariha, K. Opalek, J. Šernel, L. Teush, J. Stimec, A. Gall, Mrs. R. Habjan, J. Wessel, Mrs. F. Derovšek, Mrs. J. Filipčič, F. Brezovar, J. Buchar, M. Puchar, M. Dolinšek, F. Bambich, K. Starrec, J. Jelenc, Mrs. F. Ambrož, A. Setničar, J. Bergles, Miss Štukel, J. Klobuchar, A. Oratch, F. Urainar, A. Jerman, M. Vajda, A. Majerle, F. Slapnikar, A. Dolenc, F. Stokar, A. Zobec, A. Tomazič, F. Tomsa, Mr. C. Smrekar, A. Arko, T. Venček, J. Kocjančič, Mrs. M. Stariha, M. Tolar, H. Zore, F. Suhadolnik, M. Jalovec, J. Fraus, H. Štampfel, A. Štrukel, A. Benedict, M. Toleni, J. Simonič, M. Seitz, C. Žagar, J. Škerl, F. Koprivnik, C. Zaler, M. Horvat, J. Pajk, H. Palek, J. Mihelčič, M. Brula, A. Urbas, M. Agnich, J. Arko, J. Žgajnar, A. Pluth, G. Gradisher, M. Mohorko, M. Kelhar, F. Fink, A. Butkovich, Mrs. R. Francel, A. Peterlin, Mrs. M. Spolar, J. Dolenc, Mrs. A. Sampson, M. Erdelatz, J. Iller, F. Sterlo, J. Taucher, A. Tomec, A. Kutnar, G. Prijanovich, M. Anžlovar, F. Judnich, J. Jernejčič, A. Hočevar, M. Mersnik, M. Elnikar, Mrs. F. Drasler, Mrs. L. Baraga, B. Anzelc, M. Zaletel, Mrs. J. Baraga, Mrs. F. Skubic, A. Jerina, R. Bavec, Mrs. M. Pekol, A. Pelčič, A. Furlan, R. Klemenčič, Mrs. A. Hlabše, Mrs. J. Marn, M. Škur, T. Zdešar, J. Erjavec, M. Perušek, M. Škulj, F. Košir, P. Rogel, F. Brezovar, M. Otoničar, Mrs. Brodnik, Mrs. Lužar, A. Klopčič, F. Cimperman, N. N., M. Berdek, Mrs. J. Bostančič, Mr. J. Hlebec, A. Oratch, Mrs. A. Knaus, C. Buchar, M. Marosh, F. Zainer, B. Birsa, A. Franciškova, J. Mlakar, F. Pirnat, H. Ošaben, L. Bozzich, M. Madic, F. Čulek, J. Spolar, Mrs. K. Segon, A. Turk, Mrs. A. Rebek, J. Strubelj, J. Grum, M. Schwab, J. Papesh, N. N., J. Mlakar, A. Franciskovič, F. Pirnat, J. Justin, F. Vidmar, J. Robich, J. Gabrovshik, K. Tomc, Mrs. A. Miklavčič, J. Franetič, A. Pelčič, L. Lindič, J. Pauc, M. Škulj, M. Artach, M. Lovshin, M. Papež, F.

Hodnik, J. Fugina, J. Kobal, A. Breznik, G. Novosel, T. Potočnik, J. Stark, M. Jalosec, L. Gregorčič, A. Drasler, Mrs. M. Koklič, Mrs. A. Chesnik, I. Zalar, Mrs. R. Ušnick, M. Gande, L. Kovach, M. Adams, A. Luin, M. Sadar, M. Primožič, J. Medved, A. Malerich, C. Lasich, J. Tomsič, J. Somrak, M. Pevič, F. Volk, J. Puhek, J. Vidmar, M. Spehar, A. Hudales, F. Pajk, B. Panian, M. Zupančič, F. Klancer, M. Schuster, J. Zaman, L. Erlach, F. Čerar, M. Perušek, F. Postudensek, J. Strojjan, V. Pogačnik, P. Prah, M. Gabrovshik, M. Alduk, F. Neiger. — Po 80c: G. Zaman. — Po 50c: C. Rihtaršič, T. Mihelich, J. Sebat, M. Rupar, R. Gorjanc, M. Meznarič, M. Stefanich, J. Drasler, N. N., M. Oblak, J. Pekol, M. Brtchie, M. Volkar, M. Kovec, F. Jeran, A. Zoka, A. Kozlevčar, Mrs. M. Pristow, V. Slana, A. Tomc, J. Bojanc, A. Antolich, Mrs. F. Horvat, A. Rus, C. Kuhar, M. Kittek, M. Kosmach, J. Jakša, M. Hribar, M. Sodec, J. Jamnik, T. Pavlič, J. Rosam, Mrs. A. Penko, R. Markach, J. Kragelj, M. Hegler, C. Smrekar, Mrs. Javornik, Mrs. Casserman,

ZA APOSTOLAT — Po \$50: Mrs. A. Leustik, A. Ferencak. — Po \$20: F. Pangersič, T. Bevc. — Po \$5: Mrs. A. Kodrich, D. Hace, M. Perry, I. Repp, P. Perko, J. Lavrič, Mrs. A. Knaus, A. Jarc, F. Suscha, F. Ponikvar, R. Kaplan, M. Erdelatz, M. Krajc, A. Korelc, M. Stariha, N. N., — Po \$10: J. Breznik. — Po \$5: Mrs. F. Zainer, M. Bricelj, B. Kobezen. — Po \$1.50: F. Zele. — Po \$1: F. Neiger. — Po 50c: F. Lamuth, A. Sasek.

ZA BARAGOVO ZVEZO — Po \$25: A. J. Oražem. — Po \$10: Mrs. J. P. Kirn. — Po \$2.50: F. Ivančič. — Po \$2: J. Pavel, T. Sterling, M. Schuster, F. Čerar. — Po 50c: F. Pavlich. — Po \$1: M. Ferkul, Mrs. J. Skufca.

Zahvaljujejo se Bogu, Materi Božji in Frideriku Baragu za pridobljene milosti: Mrs. Trontel, F. Mesojedec, Mrs. J. Mlakar.